БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 208 (19.284). • 1985 йил 11 сентябрь, чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

АГРОСАНОАТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШИ ИНТЕНСИВ РИВОЖЛАНТИРИЛСИН

Целиноград шаҳрида 1985 йил 7 сентябрда бўлиб ўтган партия-хўжалик активи кенгашида

М. С. ГОРБАЧЕВ нутқи

Бугун Целиноградлаги учрашувга деди М. С. Горбачев, Қозоғистон областлари, Сибирь ва Урал ўлкалари, областлари партия ва совет органларининг раҳбарларини, қишлоқ район партия комитетлари секретарларидан, колхозларининг раислари ва совхозларнинг директорларидан, аграрчи олимлардан катта бир группасини таклиф қилдик. Партия ва хўжалик ишлари ҳақида гаплашиб оламиз.

1985 йил апрель Пленумидан кейин КПСС XXVII съездига бевосита тайёргарлиқ босқичи бошланди. Мамлакатда қизғин иш давом этмоқда. Бу иш барча меҳнат коллективларини, совет жамияти турмушининг ҳамма соҳаларини қамраб олмоқда. Биз бугунги куннинг кўпгина муҳим ва мураккаб вазифаларини, шунингдек келажак вазифаларини айни бир вақтда ҳал этишимизга тўғри келмоқда.

Партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов кампанияси кун сайин кучайиб бормоқда. Ҳисобот-сайлов кампанияси ҳамиша КПСС ҳаётида катта воқеа бўлиб келган, янги вазифаларни, бўлғуси съездни эътиборга олганда эса, ҳисобот ва сайловларнинг аҳамияти беқиёс ортади. Ҳисобот ва сайловлар партиявий принципиаллик, амалий танқид ва ўз-ўзини танқид, коммунистларнинг халқ олдидаги юксак масъулияти руҳида ўтиши муҳимдир.

Марказий Комитет ҳисобот-сайлов кампаниясидан партия ташкилотлари ташкилий ва ғоявий жиҳатдан мустаҳкамланиб, актив ишлашига халақит берган ҳамма нуқсонлардан халос бўлиб, меҳнат коллективларини руҳлантиришга, мамлакат олдида пайдо бўлган вазифаларни ҳал этиш учун уларни уюштириш ва ўзларига эргаштиришга қодир бўлиб чиқишларини умид қилади. Бу нарса кўп жиҳатдан коммунистларнинг партия ташкилотлари раҳбар органларига кимларни сайлашлари билан ва биринчи галда бошланғич ташкилотлар ва партия комитетлари секретарларининг состави билан белгиланади.

КПСС XXVII съезди партиянинг янги таҳрирдаги Программасини ҳамда мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг ўн иккинчи беш йилликка ва 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишларини қабул қилиши лозим. Бу ҳужжатларни тайёрлаш ниҳоясига етказилмоқда, улар Пленумда кўриб чиқилганидан кейин муҳокама учун эълон қилинади. Ҳужжатларни тайёрлашга бундай ёндашиш, бу ишда партия билан давлатнинг раҳбар органларигина эмас, шу билан бирга барча коммунистлар, ҳамма меҳнаткашлар ҳам қатнашиши съездга бутун партиянинг, бутун халқнинг тажрибаси билан бойитилган, илмий асосланган таклифларни тақдим этиш имконини беради, деб умид қиламиз.

Шу билан бирга бир истакни айтиб ўтмоқчиман: Программа билан Асосий йўналишлар съездда қабул қилинишини асло кутиб ўтириш керак эмас. Ҳозирнинг ўзидаёқ замон руҳида актив ҳаракат қилавериш лозим. Асосий мақсадлар белгиланган, шу сабабли қийинчиликлардан чекинмай, амалий ҳаракатларни апрель Пленумининг ва Марказий Комитет кейинги Пленумларининг йўл-йўриқларига мувофиқлаштириб, сабот билан олға бораверишимиз керак. Биз яшаётган давр ва бизнинг олдимизда турган вазифалар белгиланган сиёсий йўлни ўтказишда айни бир вақтда қаттиққўл, қатъий ва доно бўлишимизни талаб қилмоқда.

Истиқбол вазифаларини кундалик вазифалар билан бирга қўшиб ҳал эта олиш маҳорати — бизнинг ишимизга нисбатан қўйилаётган энг муҳим талаблардан биридир. Истиқболларни белгилаб олиш, социал-иқтисодий ривожланиш мақсадларини ўртага қўйиш жуда катта аҳамиятга эгадир. Аммо шу билан бирга ҳатто энг жозибадор режалар, энг гўзал истиқболлар ҳам амалий иш билан, самарали ечимларни қидириб топиш билан мустаҳкамланмаса, улар ҳеч нимага арзимаслигини аниқ-равшан тасаввур этмоқ керак. Буни тасаввур этмаслик маниловчиликнинг ўзига хос бир тури деса бўлади.

М. С. Горбачев ўн биринчи беш йилликнинг сўнгги йилини муваффақиятли туғаллаш соҳасидаги ҳозирги ишларнинг ғоят муҳимлигини таъкидлади. Келажакда қилинадиган ишлар учун замин яратиб қўйиш, янги беш йилликни яхши бошлаш учун ҳам шундай қилиш муҳимдир, биз экономикага, совет жамиятининг тараққиётига янада зўр жўшқинлик бахш этиш учун янги беш йилликни бурилиш беш йиллигига айлантирмоқчимиз.

Ҳар бир меҳнат коллективи ўз резервларини, шу йилнинг план топшириқлари даражасига чиқиб олиш учун нималар қилиш кераклигини яхши билади. Саноатда, капитал қурилишда, транспортда, маиший хизмат ва савдо соҳасида эса ҳали қилинадиган ишлар кўп. Қишлоқ хўжалигининг вазифалари ҳақида алоҳида гапириб ўтмоқчиман. Биз ҳар қандай қийинчиликларга қарамай, бу йил ўтган йилгидан кўпроқ дон ҳосили олишни, деҳқончиликнинг бошқа маҳсулотлари, жумладан ем-хашак етиштиришни кўпайтиришни мўлжаллаяпмиз. Чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш планларини бажариш учун реал имкониятлар бор.

(Давоми иккинчи бетда).

М. С. ГОРБАЧЕВ Й. РАУ билан учрашди

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев расмий визит билан мамлакатимизга келган Германия Социал-демократик партияси раисининг ўринбосари, ГФРдаги Шимолий Рейн-Вестфалия ўлкасининг бош министри Йоганнес Раупи 10 сентябрь куни Кремлда қабул қилди.

Ҳамжиҳатлик вазиятида ва амалий руҳда ўтган суҳбат чоғида иккала томон ҳозирги халқаро вазият халқларни жиддий ташвишга солаётганини, чунки қуролланиш пойгаси ва Ғарб билан Шарқ ўртасида кескинлашиб бораётган мухолифлик янги уруш хавфини кучайтираётганлигини, унинг миқёслари ва характери бутун инсоният учун ҳалокатли ва таҳликали бўлиши мумкинлигини уқтириб ўтдилар. КПСС ва ГСДПнинг раҳбар вакиллари тинчлик, кескинликни юмшатиш ва амалий ҳамкорлик руҳида актив ва сабот билан иш кўриб, фалокат сари тойиб боришнинг олдини олиш зарурлигини баб-баравар тушунаётганликлари қайд этилди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари СССРнинг ички ривожланиши ҳақида, СССР иқтисодий ва социал-сиёсий соҳаларда ҳал этаётган кенг миқёсли вазифалар тўғрисида гапириб, бизнинг режаларимиз — тинч бунёдкорлик режалари эканини ва бу режаларни рўёбга чиқариш учун бизга тинчлик кераклигини таъкидлади. Урушнинг олдини олиш, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қурол-яроғларни қисқартириш — мамлакатимизнинг жаҳон майдонидаги энг муҳим вазифасидир. Айни шу боисдан ҳам Совет Иттифоқи ядро аслаҳахоналарини кўпайтириш тўхтатилиши, ҳарбий рақобат жиловланиши, ишонч ва тинч ҳамкорлик мустаҳкамланиши учун сабот билан ҳаракат қилмоқда. Бизнинг барча турдаги қуролланиш пойгасини тўхтатишга оид таклифларимиз музокаралар столида турибди, деб уқтирди у. Башарти, тегишли давлатлар, авало АҚШ бутун-бутун халқларнинг тақдирига дахлдор бўлган мана шу ҳамма масалалар юзасидан бир битимга келишни хоҳласа, бу ишни самарали тарзда ва ҳеч кечиктирмай қилиш мумкин.

Совет Иттифоқининг сўзи билан иши бир-биридан фарқ қилмайди, деб таъкидлади М. С. Горбачев. Хиросимага атом бомбаси ташланганлиги 40 йиллиги куни — шу йилнинг 6 августидан бошлаб мамлакатимизнинг ҳамма ядро портлатишларини ўз ихтиёри билан тўхтатиш ва башарти АҚШ ҳам шундай иш тутган тақдирда 1986 йил 1 январидан кейин бу портлатишларни қайтадан бошламаслик тўғрисидаги қарори шунинг далилидир. СССР қуролланиш пойгасини космосга ёйишга ва «самовий урушлар»га тайёргарлик кўришга қатъиян қаршидир. Биз халқаро ҳамжамиятга бошқа истиқболни — космик фазони тинч мақсадларда тадқиқ қилиш ва ундан фойдаланишда кенг кўламдаги ҳамкорликни таклиф қилдик.

Й. Рау ГСДП Шарқ билан Ғарб ўртасида хавфсизликни таъминлаш масалаларида ҳамкорлик қилиниши тарафдори эканини ва мухолифлик, бир томоннинг иккинчи томон устидан ҳарбий устунлигини таъминлаш йўлини рад қилаётганлигини уқтириб ўтди. ГСДП раҳбарлари Совет Иттифоқининг ядро портлатишларини тўхтатиб қўйиш тўғрисидаги қарорини табрикладилар, улар космик фазони ҳарбийлаштиришга йўл қўймасликка хизмат қиладиган ҳамма таклифлар ва тадбирларни актив қўллаб-қувватламоқдалар.

М. С. Горбачев шуни уқтириб ўтдики, Европанинг тақдири нақадар чигал бўлмасин, унинг давлатлар самарали ҳамкорлиги соҳасида бой тарихий тажрибаси бор, бу тажрибани эҳтиёт қилиб асрабгина қолмай, кўпайтириш ҳам керак. Шу билан бирга СССР кейинги йилларда Европадаги вазиятни тубдан яхшилашга, ўзаро хавфсизлик даражасини оширишга қаратилган кўпдан-кўп таклифларни илгари сурганлигига эътибор қаратилди. Совет Иттифоқи қитъани ҳам ўртача олислик, ҳам тактик ядро қуролидан халос этиш тарафдоридир. Пальме комиссиясининг НАТО билан Варшава Шартномаси ташкилоти бақамти бўлиб турган жойда «Ядросиз йўлак» вужудга келтириш тўғрисидаги таклифи бизнинг сиёсатимизга ҳамоҳангдир, биз шу таклиф амалга оширилишининг тарафдоримиз. Марказий Европада химиявий қуролдан ҳоли зона вужудга келтирилган тақдирда СССР ўзининг энг асосий ташқи сиёсий принципларига амал қилиб, шу зонанинг статусини гарантиялаш ва ҳурмат қилишга тайёр бўлур эди. Башарти, АҚШ ҳам шундай иш тутса, бу гарантия кучга киритилган бўлур эди.

Энг муҳими эса шундан иборатки, деди М. С. Горбачев, Европа эҳтимол тутилган уруш ҳаракатлари майдони деб эмас, балки давлатлар ва халқларнинг ўзаро манфаатли тинч ҳамкорлиги маскани, деб ҳисобланиши керак. Бу эса ҳар қандай реваншчилик кирдикорларидан воз кечишни, чегараларнинг бузилмаслиги принципига қатъий риоя этилишини тақозо қилади.

Й. Рау эса ГСДПнинг Европа қитъасида барқарор ва мустаҳкам тинчликка, ГФР территориясидан қўшни халқлар учун ҳеч қачон уруш хавфи солинмайдиган, балки уларнинг тинч ўзаро алоқалари рағбатлантириладиган сиёсат ишлаб чиқилишига интилаётганини таъкидлади.

М. С. Горбачев билан Й. Рау шуни уқтириб ўтдиларки, СССР билан ГФР турли социал-иқтисодий ситемаларга ва ҳарбий-сиёсий иттифоқларга мансуб эканликларига қарамай, улар тинчлик ва хавфсизликнинг энг муҳим проблемаларини ҳал этишда шериклар бўлиб бемалол ҳаракат қилишлари мумкинлигини 70-йиллар кўрсатиб берди. Иккала давлат ўртасидаги муносабатлар Москва Шартномасининг ҳарфи ва руҳига риоя этиш негизида муттасил ривожланавериши мумкинлигига, бу эса иккала мамлакат халқлари ва қитъада тинчлик манфаатларига мос бўлиб тушишига ишонч изҳор этилди.

М. С. Горбачев совет кишиларида ГФР аҳолисига нисбатан душманлик туйғуси йўқ эканлигини таъкидлади. Гўё Совет Иттифоқи хавф соляпти, деб Ғарбда тарқатилаётган даъволарда заррача ҳақиқат йўқ. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ГФРнинг жами аҳолисига, Шимолий Рейн-Вестфалия меҳнаткашларига тинчлик ва эсон-омонлик тилади ҳамда мамлакатларимиз халқларининг ҳамжиҳатлиги муттасил мустаҳкамланаверади, деб умид билдирди.

Томонлар КПСС билан ГСДП ўртасидаги алоқаларнинг самарадорлигини мамнуният билан таъкидладилар ҳамда бу алоқаларни янада чуқурлаштириш ва ривожлантириш кераклигини айтдилар.

(ТАСС).

ҲОСИЛНИ 27 КУНДА ТЕРИБ ОЛАМИЗ!

ТЕРИМЧИЛАР ВА ДАЛА ГВАРДИЯЧИЛАРИ!

- Теримда ҳар дақиқа ғанимат.
- Куз йиғим-теримга жуда оз фурсат ажратишини унутманг.
- Далаларни машина теримига барвақт тахт қилиб, дефолиацияни кучайтиринг.
- Пайкалларда пишиб етилган оппоқ чаноқлар маҳтал бўлиб қолмасин.

Суратда: учрашув пайти. В. Мусаэльян ва В. Соболев фотоси (ТАСС).

„ОҚ ОЛТИН" хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 10 сентябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён

Бухоро	1,19	7,08
Сурхондарё	0,67	3,35
Хоразм	0,91	3,30
Андижон	0,84	3,29
Навоий	0,51	2,58
Фарғона	0,93	2,45
ҚҚАССР	0,43	2,02
Самарқанд	0,47	1,36
Қашқадарё	0,31	1,29
Наманган	0,38	1,14
Тошкент	0,20	0,73
Сирдарё	0,01	0,01
Республика бўйича:	0,55	2,26

Шу жумладан ингичка толали пахта:

Сурхондарё	1,03	4,87
Бухоро	0,69	2,35
Наманган	0,88	1,72
Навоий	0,39	0,51
Қашқадарё	0,05	0,13
Республика бўйича:	0,68	3,03

ДЕФОЛИАЦИЯ ҚАНДАЙ БОРЯПТИ

Республика областларида ғўза дефолиациясининг бориши тўғрисида шу йил 10 сентябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда дефолиация қилинган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

ҚҚАССР	9,6	42,2
Жиззах	11,7	42,0
Тошкент	11,3	41,1
Хоразм	10,6	32,5
Бухоро	4,9	23,0
Сирдарё	5,3	15,8
Қашқадарё	3,2	13,3
Самарқанд	3,9	12,9
Навоий	5,3	12,1
Сурхондарё	3,2	10,6
Наманган	1,7	4,0
Андижон	0,6	2,4
Фарғона	0,2	0,2
Республика бўйича:	5,5	20,0

МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

АНДИЖОН

ТАШАББУСКОРЛАР ИБРАТИ

Область хўжаликларида йиллик планни 27 иш кунида бажариш ташаббускорлари сафи кенгайиб бормоқда. Ташаббускорлардан бири — Марҳамат районидаги Ильич номли колхознинг Мухтор Жабборов бошлиқ бригадаси аъзолари йиллик планни 40 процентга етказдилар.

«Пахтакор» колхозининг Жўрабой Ҳамдамов, Калинин номли колхознинг Зокир Раимов, Ленин комсомоли номли совхознинг Миркомил Содиқов ва Шокир Абдуллаев бошлиқ бригадалар миришкорлари илғорлар ташаббусини қизғин қўллаб-қувватлашди.

Комсомолобод районида беш совхоз, 23 бўлим, 144 бригада ташаббускорлар сафидан ўрин олди.

БУХОРО

КЎПМИНГКИЛОГРАММЧИЛАР ҒАЙРАТИ

Ғиждувон районидаги «Халқобод», «Коммунизм», Ҳамид Олимжон номли, Ленин номли, «Ленинизм» колхозларининг пахтакорлари ҳар куни йиллик планнинг 2,5 процентидан ошириб пахта тайёрлашга эришмоқдалар.

Ҳамид Олимжон номли колхознинг Даврон Атоев бошлиқ бригадаси коллективи мавсум бошидан буён планнинг 40 проценти миқдорида «оқ олтин» тайёрлади. Йиғим-теримда механизаторлардан ташқари 100 га яқин теримчилар ҳам иштирок этмоқдалар. Уларнинг ҳар бири кунига ўртача 80 килограммдан пахта тераётир. Кўпмингкилограммчилардан Мусаллам Шарипова, Муҳаббат Атоева ва Махфират Эшонқуловалар ишда касбдошларига ўрнак бўлишяпти.

Низом Шамсиев бошлиқ бригада далаларида ҳам йиғим-терим суръати тобора ошмоқда. Бригада заршунослари ўтган куни 5 процент миқдорида пахта тайёрлашга эришдилар.

СУРХОНДАРЁ

БУНКЕРЛАР БАРАКАСИ

Бойсун районидаги Ойбек номли совхоз механизаторлари терим агрегатларини пахтазорларга олиб кирдилар. Қабул пунктларига 80 тонна «оқ олтин» жўнатилди. Мавсумда ўз агрегатлари бункеридан 140-150 тоннадан пахта тўкишга аҳд қилган моҳир механизаторлардан Чори Муродов, Мамат Ғаниев ва Мўмин Нуъмоновлар илғорликни қўлдан беришмаётир.

Денов райони теримчилари ўртасидаги социалистик мусобақада Охунбобоев номли колхознинг чевар теримчиси Анора Фозилова илғорлик қилмоқда. У кунига 170-180 килограммдан «оқ олтин» теришга эришаётир. Ҳозирга қадар 1300 килограмм пахта терган пешқадам теримчи бу кўрсаткични 12 тоннага етказиш учун курашмоқда.

САМАРҚАНД

КУНИГА 3 ПРОЦЕНТДАН

Каттақўрғон районидаги Крупская номли колхознинг Хушим Маҳмудов бошлиқ бригадаси заршунослари кунига 3 процентдан пахта топширишмоқда. Илғор бригада аъзолари 85 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» териб топшириш бўйича қабул қилган социалистик мажбуриятларини сентябрь ойида бажаришни мўлжаллашган.

Теримчилар ўртасидаги мусобақада Хадича Муҳаммадиева ва Мавжуда Носировалар барчага ўрнак. Мавсум мобайнида 8-10 тоннадан «оқ олтин» теришга аҳд қилган чеварларнинг ҳозирга қадар уйган хирмони бир тоннадан ошиб кетди.

ТОШКЕНТ

МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИ

Чиноз райони хўжаликлари ўртасидаги социалистик мусобақада «Красний октябрь» колхози пахтакорлари илғорлик қилишяпти.

Оққўрғон районидаги Сегизбоев номли совхозда ғўза дефолиацияси беш иш кунида тугалланди.

Москвадаги бешинчи Халқаро китоб кўргазма-ярмаркаси қатнашчилари ва меҳмонларига

СССР ҳукумати Москвадаги бешинчи Халқаро китоб кўргазма-ярмаркаси қатнашчилари ва меҳмонларини самимий табриклайди! Унинг «Китоб тинчлик ва тараққиёт хизматида» деган олижаноб шиори адабиётнинг одамларга билим беришдан, уларни инсоният тажрибаси бойлиги, мангу маънавий бойликлар билан баҳраманд қилишдан, одамлар ва халқлар ўртасида ўзаро ҳамжиҳатлик воситаларини барпо этишдан, адолат ва тинчликни ҳимоя қилишдан иборат ҳақиқий вазифасининг инсонпарварлик моҳиятини жуда ёрқин ифодалаб беради. Совет китоблари айни шу мақсадларга хизмат қилмоқда. Совет китоблари Ватанимиз тўғрисидаги ҳақиқатни — ижтимоий тараққиёт ва инсонпарварлик ҳақиқатини ер юзининг ҳамма қисмига етказмоқда.

Бу галги Москва китоб кўргазма-ярмаркаси ғоят муҳим йил — фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг қирқ йиллиги нишонланган йилда ўтмоқда. Ер юзидаги кишилар ҳозирги тинчлик нақадар сон-саноқсиз қурбонлар эвазига қўлга киритилганлигини билишади. Фашист ваҳшийлар китобларни гулханларда куйдириб ташлаб, инсониятнинг жаҳон маданиятига жуда катта путур етказдилар. Тарих сабоқлари ҳаммамизни тинчлик тақдири учун, цивилизация тақдири учун, инсониятнинг келажаги учун буюк масъулиятни ҳис этишга даъват қилади.

Совет Иттифоқи халқаро вазиятни соғломлаштириш, жаҳон узра пайдо бўлган уруш хавфини бартараф этиш, қуролланиш пойгасини тугатиш учун изчил ва кескин кураш олиб бориб, воқеалар ривожини яхшилик сари буриб юборишнинг ҳар қандай имкониятларидан фойдаланиш учун қўлидан келган ҳамма ишни қилмоқда.

Қудратли кучга эга бўлган китоб авлодларнинг тажрибаси ва орзу-тилакларини, олижаноб мақсадлари ва умидларини ифодалаб, халқаро хавфсизликни таъминлаш учун, тинчлик ва барча халқлар ўртасида дўстлик учун курашда барча соф виждонли кишиларни жипслаштириш йўлида кўп ишларни қилиши мумкин.

Совет Иттифоқи Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган Хельсинки кенгаши якунловчи актини бажараётганлигининг яққол далилларидан бири бўлиб қолган анъанавий Москва китоб кўргазма-ярмаркаси чинакам инсонпарварликни, социал-адолатни барқарор қилиш учун, Ер юзида ядро хавфини тўла ва батамом тугатиш учун курашда барча ноширлар ва китоб тарқатувчиларни бирлаштираверсин.

СССР Министрлар Совети Москвадаги бешинчи Халқаро китоб кўргазма-ярмаркаси қатнашчилари ва меҳмонларига тинчлик ва тараққиёт манфаатлари йўлидаги ҳамкорликда янгидан-янги муваффақиятлар тилайди!

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ПЛАН ТЎЛДИ

АНДИЖОН. Комсомолобод райони меҳнаткашлари давлатга дон етказиб бериш бўйича якунловчи йил ва умуман беш йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажардилар. Улар шу йилнинг ўзида 1000 тонна сара дон етиштиришди. Бунинг 720 тоннасини маккажўхори дони ташкил қилади.

Ғаллакорлар беш йиллик бошидан буён 6956 тонна дон тайёрлаб, бу соҳа топшириғини 182 процент адо этдилар. Эришилган ютуқларда райондаги Мирза Аҳмедов номли, «СССР 50 йиллиги» ва «Дўстлик» совхозлари коллективларининг муносиб ҳиссаси бор. Илғор хўжаликларда гектар бошига 40—50 центнердан ҳосил кўтарилди.

Х. СОЛИЕВ.

ВЕНГРИЯЛИК МЕҲМОНЛАР

Венгрия Халқ Республикаси давлат инвестиция банкининг бош директори Петер Хаваш бошчилигидаги шу банк делегацияси Ўзбекистонга келди. Меҳмонлар Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг кўргазмаларини кўздан кечирдилар, СССР қурилиш банки Ўзбекистон республика конторасига бордилар, Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар.

10 сентябрь куни П. Хавашни ва делегациянинг бошқа аъзоларини Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров қабул қилди.

Венгрия делегацияси Бухоро ва Самарқандга сафар қилади. (ЎзТАГ).

Целиноград шаҳрида 1985 йил 7 сентябрда бўлиб ўтган партия-хўжалик активи кенгашида

М. С. ГОРБАЧЕВ нутқи

(Боши биринчи бетда).

Ҳозир ҳосил учун курашнинг ҳал қилувчи босқичи бошланди. Ҳам озиқ-овқат бўладиган, ҳам ем бўладиган донга эҳтиёжнинг қондирилиши кўп жиҳатдан Қозоғистоннинг, Сибирь ва Урал ўлкалари ҳамда областларининг ҳиссаси билан белгиланади. Шуни эътиборга олиб, КПСС Марказий Комитети билан ҳукумат уларга катта ёрдам берди. Эндиги иш сизларга боғлиқ, ўртоқлар. Қозоғистон, Сибирь ва Урал областларининг партия ташкилотлари, меҳнаткашлари ўримни зўр ғайрат ва маҳорат билан ўтказиб, давлатнинг ғалла ресурсларига салмоқли ҳисса қўшиш билан мамлакатни қувонтирадилар, деб умид қиламиз.

Тюменда ёқилғи-энергетика комплексидаги ишларнинг аҳволи кўриб чиқилганидан кейин, биз бугун озиқ-овқат масалаларини муҳокама қилаётганимиз, чамаси, рамзий бир ҳолдир. Ёқилғи-энергетика комплексисиз ва озиқ-овқатсиз самарали экономика бўлиши мумкин эмас, халқ фаровонлигини, мамлакатнинг иқтисодий ва мудофаа қувватини ошириш вазифаларини муваффақиятли ҳал этиб бўлмайди.

Мустаҳкам озиқ-овқат базасини вужудга келтириш — умумпартия, умумхалқ вазифасидир. Марказий Комитетнинг апрель Пленуми бу хусусда: Озиқ-овқат программасини амалга ошириш ҳеч кечиктириб бўлмайдиган иш, бу ишга алоҳида эътибор берилиши керак, деб аниқ, принципиал йўл-йўриқ берди.

Қишлоқ хўжалигининг, бутун агросаноат комплексининг ҳолатини анализ қилиш учун КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленумига асосланиш керак, деб ўйлайман. Ўшандан бери орадан уч йилдан сал кўпроқ вақт ўтди. Биз Озиқ-овқат программаси, агросаноат комплексини ривожлантиришнинг етук проблемалари юзасидан бир қанча йирик қарорларни қабул қилиб, тўғри иш тутганлигимизни давр кўрсатди. Партия ишлаб чиққан тадбирларни амалга ошириш ҳамма соҳалар бўйлаб давом этмоқда. Қишлоқ хўжалик машинасозлиги кенг кўламда модернизация қилинмоқда. Минерал ўғит ишлаб чиқариш кўрсаткичлари топшириқларга яқинлашиб қолди. Мелиорацияланган ерлар фонди анча кўпайди.

Қишлоқни социал жиҳатдан ўзгартириш ишларининг жуда катта миқёсларини алоҳида уқтириб ўтмоқчиман. Уй-жой бинолари, маданий-маиший объектлар, йўллар қурилиши кенгайтирилди. Мана шуларнинг ҳаммаси кадрларнинг қишлоқда мустаҳкам ўрнашиб қолиши учун қулай шарт-шароит яратди. Бирмунча юқори харид нархларини ва шу нархларга устамаларни белгилаш асосида колхоз ва совхозларнинг иқтисодий аҳволини яхшилаш юзасидан катта-катта тадбирлар амалга оширилганлиги уларнинг иқтисодий аҳволига ва хўжалик фаолияти натижаларига яхши таъсир ўтказмоқда. Хўжалик ҳисоби ва коллектив пудратининг жорий этилиши одамларнинг ишга муносабатига, меҳнатнинг натижаларига самарали таъсир қилмоқда.

Май Пленумидан кейинги ишимизга қисқача умумий якун ясаладиган бўлса, биз тўғри йўлни танлаб олдик, кўп нарсани ўргандик ва бир талай ишларни қилишга улгурдик, деб айтиш мумкин.

Умуман мамлакатда агросаноат комплексини ривожлантириш проблемаларига муносабат анча ўзгарганлиги ҳам муҳимдир. Қишлоқ хўжалигини ва у билан боғлиқ бўлган тармоқларни ривожлантириш масалалари умумхалқ вазифаси деб қаралмоқда, қишлоқнинг буюртмалари, унинг талаб ва эҳтиёжлари эса диққат-марказда турибди, биринчи навбатда бажарилмоқда.

Хўш, мана шуларнинг ҳаммаси колхоз ва совхозларнинг, агросаноат комплексидаги бошқа корхона ва ташкилотларнинг фаолият натижаларига қандай таъсир қилди, умуман жамият қандай наф кўрди? — деган табиий бир савол туғилади.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг умумий ҳажмига келганда, 1983—1984 йиллардаги якуний маълумотлар қишлоқ хўжалиги маҳсулоти ишлаб чиқариш беш йилликнинг шундан аввалги икки йилига нисбатан 22 миллиард сўмлик миқдорда ёки 9 процент кўпайганини кўрсатиб турибди. Дон, картошка, қанд лавлаги, сабзавот ва мева ҳосили кўпайди. Шу йиллар мобайнида гўшт етиштириш йилига ўрта ҳисобда 9 процент, сут етиштириш 8 процент, тухум етиштириш 6 процент ортди. Шу йилги план бажарилишини ҳисобга олганда, чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш 1982 йил даражасига нисбатан гўшт (тирик вазнда) 2,5 миллион тонна, сут 9,2 миллион тонна ва тухум 3,5 миллиард дона кўпаяди.

Шу йиллар мобайнида зарар кўрувчи хўжаликлар анча камайди, умуман колхоз-совхоз ишлаб чиқаришидаги рентабеллик даражаси эса ошди. 1983 йилда колхоз ва совхозларнинг соф фойдаси салкам 24 миллиард сўмга, рентабеллик даражаси қарийб 22 процентга етди. Об-ҳаво шароитлари жиҳатидан бирмунча мураккаброқ келган 1984 йил якунларига кўра бу фойда салкам 20 миллиард сўмни, ишлаб чиқариш рентабеллиги 18 процентни ташкил қилди.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришнинг кўпайиши озиқ-овқат маҳсулотларини аҳоли жон бошига истеъмол қилишга ҳам таъсир этди. Бу йил аҳоли жон бошига гўшт ва балиқ истеъмол қилиш 78 килограммни, шу жумладан балиқ истеъмол қилиш 17,7 килограммни, сут истеъмол қилиш 318 килограммни, тухум истеъмол қилиш 260 донани, нон истеъмол қилиш 134 килограммни, картошка истеъмол қилиш 110, сабзавот ва полиз маҳсулотлари истеъмол қилиш 106, мева ва резавор мева истеъмол қилиш 46, қанд-шакар истеъмол қилиш салкам 45 килограммни ташкил этади.

Буни қандай баҳолаш мумкин? Биз озиқ-овқатнинг умумий калориялилиги жиҳатидан дунёдаги энг ривожланган мамлакатлар даражасида турибмиз. Гўшт ва мевани аҳоли жон бошига истеъмол қилиш бизда ҳозирча айрим мамлакатлардаги даражадан пастроқ, белгиланган оқилона овқатланиш нормаларидан бир мунча озроқ. Шу нуқтаи назардан гўшт етиштириш Озиқ-овқат программасини бажаришдаги энг тиғиз жой бўлиб турибди. Бу соҳада биз орқада қоляпмиз.

Бошқа маҳсулотлар — сут, тухум, балиқ, қанд-шакар, сабзавот, картошкага келганда — уларни жон бошига истеъмол қилиш даражаси кўпгина мамлакатлардагига қараганда кам эмас, баъзи маҳсулотлар жиҳатидан юқорироқдир. Бу даража Озиқ-овқат программасининг режаларига бараварлашди ёки яқинлашиб қолди. Аҳолининг нон ва нон-булка маҳсулотлари хилларига бўлган эҳтиёжи таъминланмоқда.

Шундай бўлса ҳам аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш проблемаси ҳозирча тўла-тўкис ҳал этилгани йўқ. Бу маҳсулотлардан баъзиларига бўлган талаб таклиф қилинганидан ошиб кетмоқда. Бунинг сабаби шуки, бизда пул даромадлари озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришдан кўра тезроқ ошди. Айни вақтда асосий озиқ-овқат маҳсулотларини етиштириш чиқимлари гарчи кўпайиб бораётган бўлса ҳам, аммо уларга белгиланган давлат нархлари йигирма йил мобайнида деярли барқарор бўлиб турибди. Масалан, бизда гўшт магазинларда чиқимга нисбатан икки-уч баравар арзон нархда сотилмоқда. Ҳозир бу тафовут давлат дотацияси ҳисобига қопланмоқда, гўштнинг ўзи учун берилаётган дотация йилига қарийб 20 миллиард сўмни ташкил этмоқда. Бу катта пул экани кўриниб турибди.

Мамлакатимизда асосий озиқ-овқат маҳсулотларидан аҳолининг ҳамма табақалари бемалол баҳраманд бўлаётганлиги — бизнинг катта ютуғимиздир. Бироқ, шуни айтиш билан бирга, кўпгина совет кишиларини ташвишга солаётган гапни ҳам айтмасдан ўтиб бўлмайди. Марказий Комитетга меҳнаткашлардан тобора кўплаб тушаётган хатларда ишчилар ва деҳқонларнинг ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришга сарфлаётган меҳнатига ҳурматсизлик билан қаралаётганлиги тўғрисидаги масала кўтарилмоқда.

«Нон — ҳаёт манбаи, бизнинг бойлигимиз, Ватаннинг кучи ва қудратидир, — деб ёзадилар Красноярск ўлкасидаги Маганск посёлкасидан Иванов ва Мангалов ўртоқлар. — Кўпинча нон ҳаддан ташқари исроф қилинмоқда. Бу проблема билан ниҳоят жиддийроқ шуғулланиш керак».

Иккинчи хат. «Бизда очлар йўқ, — деб ёзади москвалик ўртоқ Суханова. — Ахлат идишларига бутун-бутун оппоқ нонлар ташланмоқда. Умумий овқатланиш корхоналарининг чиқитлари билан чорвани боқиш мумкин».

Бундай хатлар кўп. Бу борада меҳнат коллективларида ҳам, марказий органларда ҳам ўйлаб кўриладиган ишлар борга ўхшайди. Очиғини айтганда, бу ҳақда ҳар бир оилада ҳам ўйламоқ керак. Нонга, бошқа озиқ-овқат маҳсулотларига муносабатни кескин ўзгартириш — ҳаммамизнинг ишимиз.

Бироқ озиқ-овқат проблемасини ҳал этишдаги бош йўл — партиянинг, бутун халқнинг қишлоқ хўжалигини, умуман агросаноат комплексини янада ривожлантириш соҳасида сабот билан ишлашидан иборат эканлиги мутлақо равшан.

Шу билан бирга, ошиб бораётган моддий-техникавий ва иқтисодий имкониятлардан кўпгина областлар, ўлкалар ва республикаларда ҳали дуруст фойдаланилмаётганлигини кўрсатувчи бир талай мисоллар бор. Даромад манбаларини мўл ҳосилдан ва чорва маҳсулдорлигидан эмас, хўжаликни тежаб-тергаб юритишдан эмас, балки бюджетдан маблағ ва банкдан кредит олишдан излаётган ходимлар ҳали ҳам бор.

Ишдаги камчилик ва нуқсонлар қишлоқ хўжалигига ва аввало деҳқончиликка кўпроқ барқарорлик бахш этиш соҳасидаги тадбирларнинг натижадорлигига жиддий таъсир қилди. Бугун шу гапни яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиман: биз об-ҳавони ўзгартира олмаймиз. Йўл битта — конкрет, баъзан мураккаб шароитларда мўл ҳосил олишнинг энг самарали усулларини ва методларини қидириб топмоқ керак. Бу — агросаноат комплексидаги ишимизнинг энг муҳим проблемасидир.

Бу, айниқса, Сибирь ва Урал, Қозоғистон ўлка ва областлари учун ғоят муҳимдир. Деҳқончиликнинг беқарорлиги бу ердаги колхозлар ва совхозлар фаолиятининг натижаларига кучли таъсир қилмоқда. Беш йилликнинг тўрт йили давомида Қозоғистонда маҳсулотнинг кўпгина турлари бўйича план топшириқлари бажарилмади. Давлатга дон сотишда республика катта қарздор бўлиб қолди. Баъзи сифат кўрсаткичлари ёмонлашди, бир қанча районларда далаларнинг ҳосилдорлиги, чорвачиликнинг маҳсулдорлиги пасайди.

Сўнгги йилларда РСФСРнинг Урал ва Сибирдаги кўпгина областларида дон етиштириш ва давлатга сотиш планлари мунтазам бажарилмаётир. Олтой ва Красноярск ўлкаларининг, Новосибирск, Оренбург, Курган, Челябинск областларининг колхоз ва совхозлари дон сотиш юзасидан тўрт йил ичида катта қарздор бўлиб қолдилар. Улар анчагина миқдордаги сут ва гўштни етказиб беролмадилар.

Дон етиштириш ва харид қилиш планларининг барбод этилиши мамлакат эҳтиёжларини қондиришда қийинчилик туғдирмоқда. Бу эса бизни донни четдан сотиб олишимизга, анчагина валюта ресурсларини сарфлашимизга мажбур қилмоқда. Биз эҳтиёжларимизни тўла қондириш учун дон етиштиришни тағин ҳам кўпайтириш вазифасини қўймоқдамиз. Мамлакат ғаллакор республикалари, ўлкалари ва областларининг колхоз ва совхозлари, партия, совет, хўжалик органлари ўз амалий ишларида ана шуни ҳисобга олишлари керак.

Конкрет нуқтаи назардан қараганда, бу нимани билдиради? Агар, энг муҳими тўғрисида гапирадиган бўлсак, об-ҳаво ҳар қандай ноқулай келган шароитда ҳам мамлакат камида 200 миллион тонна, нормал шароитларда эса 250 миллион тонна ва ундан ҳам кўпроқ дон олишга эришиши керак. Мен буни деҳқончилигимизнинг яқин йиллардаги стратегик вазифаси, деб айтган бўлур эдим!

Лекин дон проблемаси — бу донни йиғиштириб олишни кўпайтиришгина эмас, балки ундан оқилона фойдаланиш ҳамдир. Биз ем-хашак етиштиришдаги нуқсонларимизни дондан ем учун кўп миқдорда фойдаланиш билан қоплай олмаймиз. Бу номақбул, йўл қўйиб бўлмайдиган практикадир. Кўпгина районларда эса бундай практика илдиз олиб кетган. Проблеманинг ғоят муҳимлигини англаб етиб, уни ҳал қилиш йўлларини излаш лозим. Бу соҳада сабоқдан маълум хулоса чиқариб олинди: 1983—84 йилларда хашак ва ширали озуқа тайёрлаш планлари бажарилибгина қолмай, балки ошириб адо этилди. Бу эса концентрациялашган озуқани кам ҳажмда сарфлаган ҳолда чорвачилик маҳсулотларини етиштиришда янада юксак натижаларга эришишни таъминлаш учун шароит яратди. Шу боисдан колхоз ва совхозларда ем-хашак етиштириш билан худди дон етиштириш сингари шуғулланиш лозим. Бундан кам ҳам бўлмасин ва ёмон ҳам бўлмасин — бу тарозининг икки палласидир. Колхоз ва совхозларда фаннинг ҳозирги ютуқларидан ва тўпланган тажрибадан фойдаланиш асосида озуқабоп экинлар ҳосили учун, ем-хашак сифатини яхшилаш учун курашиш лозим.

Мен ҳатто сифат проблемаси биз учун биринчи ўринга қўйилиши керак, деб айтган бўлардим. Контрол тадқиқотлар шуни кўрсатмоқдаки, мамлакатнинг кўпгина регионларида ем-хашак сифати пастлиги сабабли 20 процентдан 30 процентгача тўйимли моддалар исроф бўлмоқда. Бир қанча жойларда озуқа оқсили тақчиллигини тугатиш юзасидан суст иш олиб борилаётганлиги натижасида ем учун дон ортиқча сарфланиб юборилмоқда. Кўпгина хўжаликларда буни англаб етиб, оқсил проблемасини ҳал этишга актив киришдилар, бошқалар эса давлат ресурсларидан ёрдам олишга кўз тикмоқдалар. Оқсил проблемасини ҳал этаётганларни қўллаб-қувватлаш, бошқаларнинг тайёрга айёр бўлиш кайфиятларини қатъий қоралаш лозим.

Янги беш йиллик планлари тузилаётган ҳозирги пайтда ҳар бир колхоз ва совхозда, ҳар бир районда, барча областлар, ўлкалар ва республикаларда гўшт ресурсларини кўпайтириш билан боғлиқ бўлган проблемаларни пухта ўйлашлари муҳимдир. Бу ғоят муҳим вазифадир. Ўн биринчи беш йилликнинг тугалловчи йилида гўшт етиштириш 1980 йилга нисбатан сўйилган вазнда 2 миллион тонна кўпайиши кўзда тутилмоқда. Озиқ-овқат программаси кўрсаткичларига етиб олиш учун ўн иккинчи беш йилликда биз уни икки баравар кўпайтиришимиз лозим.

Умуман, дон, ем-хашак, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштириш вазифалари келгуси беш йилликда олдимизда жиддий ишлар турганлигидан далолат бермоқда. Агросаноат комплексининг барча ходимлари, аввало бизнинг раҳбар кадрларимиз буни яхши эсда тутишлари керак.

Белгиланган маррага қандай эришиш мумкин, бунинг учун бизда зарур шарт-шароитлар борми, деган савол туғилади. Баландпарвоз гап қилмай, ана шу саволга очиқ жавоб қайтарадиган бўлсак, Марказий Комитет номидан шуни равшан айтмоқчиманки, эндиликда бизда ана шундай имкониятлар ва ана шундай шароитлар мавжуддир. Минглаб колхоз ва совхозларнинг, бир қанча ўлкалар ва областларнинг Марказий Комитет май Пленумидан сўнгги йиллардаги ишлари бизда ана шунга ишонч ҳосил қилмоқда.

Ҳозирги вақтда олдимизда қишлоқ хўжалиги, умуман агросаноат комплекси ихтиёридаги ҳамма нарсалар юқори самара беришини таъминлашдек, биринчи даражали вазифа турибди. Қишлоқда фонд самарадорлиги даражаси пастлигича қолмоқда. Курган областида колхоз ва совхозларнинг ишлаб чиқариш фондлари Марказий Комитет май Пленумидан кейинги икки йил ичида қарийб 13 процент кўпайди, ялпи маҳсулот ҳажми эса 12 процент камайиб кетди. Кустанай областида ҳам аҳвол ана шундай, бу ерда шу вақт ичида асосий ишлаб чиқариш фондлари 14 процент кўпайди, маҳсулот етиштириш эса камайиб кетди. Россия Федерацияси, Украина, Қозоғистон, Ўзбекистоннинг бошқа бир қанча областларида ҳам фонд билан таъминланиш даражаси сезиларли ошгани ҳолда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳажми камайиб кетишига йўл қўйилди.

Қишлоқда олдимизда турган амалий вазифаларнинг бутун занжирини ҳал этиш учун лозим бўлган асосий бўғин — бу колхоз, совхоз, агросаноат комплекси барча корхоналарида ишлаб чиқаришни ҳамда ходимларнинг меҳнатини ташкил этиш, юксак унум билан самарали ишлашнинг мавжуд тажрибасидан кенг фойдаланишдир. Бунда ҳамма нарса қўшимча капитал маблағга эмас, балки раҳбар кадрларнинг партия, совет ва хўжалик органларининг фаолиятига боғлиқдир.

Баъзи амалий масалалар хусусида батафсилроқ тўхталиб ўтишни истар эдим.

Биринчидан — янги илғор технологияларга, моддий ресурслардан фойдаланишнинг тағин ҳам самаралироқ формаларига дадилроқ ўтиш, моддий ресурсларни энг аввало улар энг кўп самара берадиган йўналишларга жамлаш керак. Биз келгуси беш йиллик давомида интенсив технология асосида донли экинлар етиштиришга алоҳида эътибор бермоғимиз керак.

Бу йил деярли 17 миллион гектар майдонда буғдой ва дон учун экилган маккажўхорининг деярли ҳаммаси интенсив технология асосида етиштирилмоқда. Об-ҳаво инжиқликларига қарамай, бу ерда мўл ҳосил етиштирилмоқда. Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва ВАСХНИЛ маълумотларига қараганда, хўжаликлар катта-катта майдонларда гектаридан 40—50 центнердан — оддий технологиядагига нисбатан 15-20 центнер кўп дон олмоқдалар.

Янги технологиялар тобора мустаҳкам ўрин олмоқда. Жойлардан тушган таклифларга мувофиқ 1986 йил ҳосили учун 31 миллион гектардан кўпроқ майдонда донли экинлар, жумладан, деярли 4 миллион гектар майдонда маккажўхори интенсив технология асосида етиштирилади. Олдинги яхши технологиялар мавжудлигини ҳисобга олиб, биз яқин келажакда шундай технологияларни камида 60 миллион гектар майдонда қўлланишни кўзламоқдамиз. Гарантияланган юқори ҳосил олиш, барқарор дон етиштириш учун ўғит, техника, бошқа ресурсларни аввало шу жойларга жамлаш керак.

Лекин гап фақат шундагина эмас. Бугун биз олимлар билан қисқа учрашув ўтказдик. Ана шу суҳбатга якун ясаб, қуйидагиларни айтиш мумкин: ҳозирги босқичда далаларда технология интизомига риоя этиш энг муҳим масаладир. Қишлоқ хўжалигида ҳам худди, масалан, пўлат ёки чўян эритиш вақтидаги каби технология интизоми зарур. Пўлат эритиш вақтида озгина хато қилсанг ҳам металлнинг сифати бошқача бўлади. Биз далаларда ишнинг худди ана шундай босқичига етиб келдик. Интенсив технологияни қўлланиб, мумкин қадар кўпроқ самара олиш учун малакали кадрларга эга бўлишимиз лозим. Биз ҳамма жойда ҳам кадрларнинг яхши профессионал тайёргарлигига эришганмиз, деб айта олмаймиз.

Бизда кўплар ўзибўларчилик билан ишлашга ўрганиб қолишган: экин экишади, нима униб чиқса шуни ўриб олишади. Ҳамма иш шундан иборат. Интенсив технология жорий этилганда, бундай ишлаб бўлмайди. Экинларни парваришлаш вақтида деҳқон нозик жиҳатларни ҳисобга олиб, билимдонлик билан ишлаши керак. Шу сабабли кадрларни ўқитиш лозим, чуқур билим бўлмаса иш юришмайди. Муттасил юқори ҳосил олишнинг энг пухта йўли ана шундан иборат, ўртоқлар. Умумий кўрсатмалар бериш ва шиорларнинг вақти ўтиб кетди. Партия комитетлари жуда катта аҳамиятга эга бўлган бу ишни ўзларининг доимий назоратларига олишлари, фан ва илғор практикага таяниб, интенсив технологияни ишлаб чиқаришга мумкин қадар кўпроқ жорий этишлари керак.

Иккинчидан, кўп жойларда деҳқончиликнинг илмий асосланган системаларидан ҳамон суст фойдаланилмоқда. Бундай системалар ҳозирги вақтда ҳар бир зона учун, аслини олганда ҳар бир хўжалик учун ишлаб чиқилган. Бу ер унумдорлигини оширишнинг муҳим омилидир. Бунда шуни ҳам ёдда тутиш керакки, деҳқончилик системасининг ҳар қандай элементини менсимаслик ҳосил учун курашнинг бутун циклини бузади, ҳатто меҳнат ва маблағ сарфларини зое кетказади. Шудгор қилиб, дам бериб қўйилган ер тўғрисида алоҳида тўхталмоқчиман. Аниқроқ қилиб айтганда, ерга дам бериш масаласига муносабат ҳақида гапирмоқчиман. Эслаб кўринг-а, бир неча йил муқаддам ерга дам бериш зарурлиги ёки зарур эмаслиги, ҳақида ўткир баҳс борган эди. Пировардида, бу баҳсда илм-фан ҳамда илм-фан маълумотларига таянувчи нуқтаи назар ғолиб чиқди. Ҳозир бизда салкам 22 миллион гектар ерга дам берияпти. Қозоғистон, Сибирь ва Уралнинг асосий ғаллакор районларида шудгорланадиган майдонларнинг 15-20 процентига дам бериб қўйилган.

Терентий Семенович Мальцев ҳозир шу ерда ўтирибди. У киши кези келганда, ҳамиша менга ерга дам беришни эслатар ва бу ишни охирига етказиш керак дер эди: Сибирь ва Қозоғистоннинг қўриқ ерлари шароитида дам берилган ерлар 20 процентдан кам бўлса, бу ишнинг бўлмагани яхши.

Биз ё шундай даражага чиқиб олдик, ёки унга яқинлашиб қолдик. Аммо бунинг натижалари жуда хилма-хил бўляпти, улар ўйлаб кўришни талаб қилади. Қурғоқчилик йилларида яхши тайёрланган ва тўғри ишлов берилиб, дам олдирилган ерлар дам берилмаган ерларга нисбатан икки-уч баравар юқори ҳосилни таъминлаётганлиги тўғрисида кўплаб мисол келтириш мумкин. Оғир келган йилларда бу айниқса кўзга ташланмоқда. Бу ерда дон сифати ҳам бошқа далалардагига нисбатан яхшироқ. Лекин ҳамма жойда ҳам иш ана шундай эмас. Омск, Саратов, Оренбург, Целиноград, Олтой ўлкаси каби йирик ғаллакор областларда ҳам дам берилган ерларнинг кенгайтирилиши ҳали ҳозиргача ялпи дон ҳосили етарли кўпайишини таъминламаяпти.

Бунинг сабаби нимада? Сабаби шундаки, ер дам беришга ажратиб қўйилди-ю, у ерда чинакам иш олиб борилмади. Бу янги масала эмас, биз бу ҳақда кўп марта гапирганмиз. Баъзи ҳолларда ерга вақтида дам берилмайди, бошқа жойларда унга ишлов берилмай, ерни ўт босиб кетади. Бизнинг район ва область агросаноат бирлашмаларимиз қаёққа қараяпти, мутахассисларимиз, зонал илмий тадқиқот институтларимиз қаёққа қараяпти? Энг муҳими эса, ўртоқлар, агроном бу аҳволга қандай қилиб хотиржам қараб туриши мумкин? Ер — дала мутахассиси, қонуншуноси бўлган агрономнинг жонажон иши, шон-шараф ва виждон ишидир!

Учинчидан, мамлакатимизнинг кескин континентал иқлими, қурғоқчилик тез-тез такрорланадиган конкрет шароитларида мелиорацияланган ерлар, аввало суғориладиган ерлар бўлмаса, барқарор қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини таъминлаш мумкин эмаслиги ҳаммамиз учун равшан.

Биз қишлоқ хўжалигини мелиорациялашнинг улкан программасини амалга ошира бориб, катта йўлни босиб ўтдик. Мелиорациялаш ишлари кўлами ҳозир ишлаб чиқилган ва қабул қилинган планлар асосида бундан кейин ҳам кенгайтирилаверади. Бизнинг бу қатъий йўлимиз КПСС Марказий Комитетининг ўтган йилги октябрь Пленумида яна бир бор таъкидланди.

Шунга қарамай, ҳозирги пайтда биринчи навбатдаги вазифа — мелиорацияланган майдонларни кенгайтириш эмас, балки улардан самарали фойдаланишни таъминлашдан иборат. Ана шу ерлардан олинаётган ҳосил мелиорациялаш учун сарфлаган харажатларимизга ҳам, мелиорация жиҳатидан яхшиланган ерларимиз имкониятларига ҳам мос келмаяпти. Қишлоқ хўжалиги, Мелиорация ва сув хўжалиги министрликлари, ВАСХНИЛ аслини олганда бу кўнгилсиз ҳолларни фақат қайд этишяпти, холос. Бу масалалар хусусидаги кўрсатмалар етарлидир, бироқ юқорида номлари тилга олинган ташкилотларнинг раҳбарлари партия Марказий Комитети ва ҳукумат қарорларини бажариш учун партиявий масъулият билан иш олиб бормадилар.

Баъзан суғориладиган ер бўлса бас, ҳосил ўзи битаверади, деган мулоҳазаларни эшитиш мумкин. Биласизми, бу ашаддий экстенсивчилар мулоҳазасини эслатади. Ҳамма жойда йўл қўйиб бўлса ҳам, суғориладиган ерлардан фойдаланиш масалаларида ўзибўларчиликка йўл қўйиб бўлмайди. Биринчи навбатда суғориладиган ва мелиорацияланган ерларда экинларни интенсив технология асосида парваришлашни таъминлаш лозим. Мелиорацияланган ерлар ҳолатини тубдан яхшилаш учун кечиктириб бўлмайдиган тадбирлар тўғрисида ҳам жон куйдириш лозим. Ажратилаётган капитал маблағларни биринчи навбатда худди шундай жойларга йўналтириш керак. КПСС Марказий Комитети билан ҳукуматнинг талаби ана шундайдир ва бу талаб оғишмай бажарилиши лозим.

Тўртинчидан, чорвачилик проблемалари тўғрисида гапирадиган бўлсак, муайян куч-ғайрат сарфланганига қарамай, фан-техника тараққиёти бу тармоққа ҳали тўла кириб келган эмаслигини эътироф этмоқ керак. Кўпгина раҳбар ходимлар, мутахассислар, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш проблемаларини ҳамон экстенсив омиллар ҳисобига ҳал қилишга уринмоқдалар.

Бир неча йил муқаддам биз чорва моллар сонини кўпайтиришни эмас, балки молларни сифат жиҳатидан яхшилаш ва маҳсулдорлигини оширишни асосий йўналиш деб олға сурганимизда, буни кўп одамлар яхши тушуниб етмадилар ва ҳатто ижирғаниб қўйдилар. Лекин бундай ёндашиш ўзини тўла оқлаётганлигини ҳаёт исботлади. Бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас. Илғор хўжаликларнинг тажрибаси буни исботлади. Кейинги икки-уч йил ичида мамлакатда сигир ва бошқа чорва моллар туёғи аслида кўпаймаган, сигирлар ҳатто бирмунча камайган бир пайтда чорвачилик маҳсулоти етиштириш ва тайёрлаш гарчи тубдан бўлмаса ҳам, аммо муттасил ортиб борди.

Биз бундан буён ҳам асосий диққат-эътиборни чорва туёғини кўпайтиришга эмас, балки маҳсулот етиштиришнинг интенсив методларини қатъият билан жорий этишга қаратишимиз керак, чунки чорва туёғини кўпайтириш янги фермалар қуришга ва ходимларга кўплаб чиқим қилинишини талаб этади. Эҳтимол, ем-хашак етиштириш илдам суръатлар билан кўпайтирилган тақдирда, чорва туёғини ҳам кўпайтириш керак бўлган районлар ва ҳатто областлар ҳам бордир. Аммо асосий диққат-эътиборни чорвачиликни интенсивлашга қаратиш лозим.

Агар гўштга топшириладиган ҳар бир қорамолнинг вазни лоақал 50 килограмм оширилса, биз чорва туёғини кўпайтирмай туриб, тирик вазнда бир ярим миллион тонна гўштни қўшимча равишда олишимиз мумкин бўлади. Чорва туёғини кўпайтириш ҳисобига етиштирилган қўшимча гўштдан кўра бундай қилиш анча арзон ва тежамли бўлади. Акс ҳолда чорва туёғини қарийб 5 миллион бош кўпайтириш талаб қилинган бўлур эди.

Сут чорвачилигига ҳам ёндашишни ўзгартириш керак. Селекция-наслчилик иши, янги технологиялар, молларни балансланган боқиш туфайли очиладиган имкониятларни рўёбга чиқариш учун активроқ киришмоқ керак. Булар — юксак маҳсулдорликнинг энг асосий таркибий қисмларидир. Агар биз ҳозир мавжуд сигирларнинг ҳар биридан ўрта ҳисобда уч минг килограмм сут оладиган бўлсак, сутни қаерга қўйишни билмай қолар эдик.

Чорвачиликни интенсивлаш, мол ва парранда маҳсулдорлигини ошириш Сибирь областлари ва ўлкалари ҳамда Қозоғистон учун актуалдир. Мана шунга зўр эътибор берилиши лозим.

Сўнгра М. С. Горбачев қишлоқ хўжалик маҳсулотини асраш ва қайта ишлаш проблемасига тўхталиб, уни ўн иккинчи беш йиллик учун энг муҳим вазифа деб таърифлади. Шу муносабат билан у қишлоқ хўжалик маҳсулотларини асраш ва қайта ишлашнинг моддий-техникавий базаси яратилиши учун масъул бўлган марказий идораларни ҳам, бу вазифани ҳал қилиш ресурсларини қидириши лозим бўлган маҳаллий партия ва совет органларини ҳам танқид қилиб, агросаноат комплексининг учинчи соҳаси тармоқларини, айниқса озиқ-овқат машинасозлигини илдамроқ ривожлантиришни таъминлаш зарурлигини таъкидлади.

Бу масалани ҳал этишда бошқа министрликлар ҳам қатнашишлари керак. Маҳаллий партия ва совет органлари мана шу энг муҳим давлат вазифасини амалга оширишга зўр беришлари ҳамда озиқ-овқат, гўшт ва сут саноати корхоналарини, сабзавот базаларини модернизациялаш ва реконструкция қилиш, совитиш ускуналарини ишлаб чиқариш ва монтаж қилиш соҳасида жойларда конкрет қандай ишлар қилиш лозим ва мумкин эканлигини аниқлашлари керак.

Суҳбатдан фойдаланиб, тўла-тўкис сизларга боғлиқ бўлган масалалар борлигини уқтириб ўтмоқчиман, ўртоқлар. Жуда катта саноат потенциалига, ўнлаб қурилиш трестларига эга бўлган катта-катта шаҳарлар, область ва ўлка марказларида мева-сабзавот маҳсулотларини асраш ва реализация қилиш учун зарур қувватларни вужудга келтириш наҳотки проблема бўлса? Менга айтишларича, Целиноградда дала-магазин цикли яхши йўлга қўйилган. Бу — катта иш. Бундай қилинмаган жойларда эса қийинчиликлардан эмас, балки муҳим ишга бепарволик билан қаралаётганидан ўнғайсизликлар келиб чиқмоқда. Буни бошқача баҳолаб бўлмайди, чунки гап одамларнинг кундалик эҳтиёжлари ҳақида, халқнинг моддий фаровонлигини ошириш тўғрисида бормоқда.

Қурилиш министрликлари саноатнинг озиқ-овқат тармоқларидаги объектларни қуриш ва реконструкция қилишни орқага сурмасликларига эътиборни қаратмоқчиман. Қурувчилар бугунги гаплардан хулоса чиқариб оладилар, деб умид қиламиз.

Яна бир масала. Биз қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида ва у билан боғлиқ бўлган тармоқларда ўтказаётган технологик ва ташкилий қайта қуришлар илмий тадқиқот муассасаларимизнинг имкониятларини рўёбга чиқаришга ҳам янгича ёндашишни талаб қилади. Қишлоқ хўжалик фани бир талай иш қилди ва қилмоқда, албатта. Бу иш ҳаммага маълум. Аммо биз бугун эришилган натижалар билан қаноатлана олмаймиз.

Марказий Комитет фаннинг ўзини интенсивлаш вазифасини қўймоқда. Гап уни қишлоқдаги тараққиётни жадаллаштиришнинг ҳақиқий катализаторига айлантириш тўғрисида бормоқда. Бу соҳадаги асосий иш илмий тадқиқотларнинг даражаси ва натижадорлигини биринчи галда тубдан оширишга боғлиқ.

Ҳозир биз шундай босқичда яшаб турибмизки, энди фан-техника тараққиётининг, биология ва биотехнология актуал проблемаларига оид фундаментал ишларнинг энг муҳим соҳаларига янада асосли равишда киришиш лозим. Яқинда бу масала Сиёсий бюрода муҳокама этилиб, муфассал қарор қабул қилинди. Бу соҳадаги ютуқлар энг муҳим биология жараёнларининг интенсивлигини кескин ошириши мумкинлигини олимларнинг ишлари кўрсатиб турибди.

Фандаги илғор йўналишлар, замонавий методологик ва методик ёндашишлар селекция иши учун катта имкониятлар очмоқда. Генетика ва ҳужайра инженериясини қўлланиш деҳқончиликда касалликларга чидамли, қурғоқчиликка ва совуққа юксак даражада бардош берадиган, ҳар бир регионнинг табиий шароитларига мослашган навлар яратилишини анча тезлаштириши мумкин. Бу гап чорва ва парранданинг янги, янада маҳсулдор зотларини етиштиришга ҳам тааллуқлидир.

Ҳозир қишлоқ хўжалигини илмий таъминлаш проблемалари шу даражага етиб бордики, улар илм-фаннинг турли соҳалари олимларининг кенг иштирокини талаб қилади. Бу ўринда мен СССР Фанлар академиясига мурожаат этиб, унинг ВАСХНИЛ ва агросаноат соҳасидаги бошқа илмий муассасалар билан ҳамкорликни янада кенгайтиришини илтимос қилмоқчиман. Фундаментал фанни агросаноат комплексининг илмий муассасалари билан янада яқиндан бирлаштириш замирида аграр фаннинг савиясини ошириш ва унинг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига таъсири самарадорлигини кучайтиришнинг катта резерви яшириниб ётибди.

Тадқиқотчиларнинг ютуқларини практикага жорий этиш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилиш лозим. Бу ишнинг шакллари ҳар хил бўлиши мумкин. Бироқ илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бу шакллар орасида энг оқилона шакл эканини тажриба кўрсатди. Бу нарса кўп йиллик тажрибада синаб кўрилди ва исботланди.

Биз ҳаммамиз агросаноат комплекси соҳасидаги вазифаларни тезроқ амалга ошириш зарурлигини жуда яхши тушуниб турибмиз, деди сўзини давом эттириб М. С. Горбачев. Бунинг учун зўр ташкилотчилик ва сиёсий иш талаб қилинишини ҳам ҳаммамиз яхши тушуниб турганлигимизга шубҳа қилмаймиз. Апрель Пленумининг қарорлари, КПСС Марказий Комитетида фан-техника тараққиёти проблемалари юзасидан ўтказилган кенгаш материаллари ва партиянинг бошқа ҳужжатлари бу ишни қандай қилиб натижалироқ ўтказиш керак, деган саволга жавоб беради. Шу ҳужжатларда баён этилган ғоялар, йўл-йўриқлар ва хулосаларни сабот ва изчиллик билан турмушга татбиқ этиш керак.

Мамлакатнинг аграр секторида ташаббускорлик билан ишлаш лозим. Бу гап барча кадрларга — партия, совет, хўжалик, касаба союз кадрларига тегишлидир. Бу гап партиянинг барча бўғинларига тааллуқлидир.

Партия ташкилотларининг чуқур ўйлаб ташаббускорлик билан қиладиган иши ишлаб чиқаришнинг таг заминида яшириниб ётган резервларни кўтариш, қишлоқда барпо этилган ишлаб чиқариш-иқтисодий имкониятларининг ва кадрлар имкониятларининг юксак самарадорлигини таъминлашга йўл очади. Ҳозир айнан шу нарсага асосий эътиборни қаратмоқ керак. Шу муносабат билан қишлоқ район партия комитетларимизнинг роли ҳақида гапирмоқчиман. Ҳозир улар 3200 тага етди. Улар 49 мингтадан кўпроқ колхоз, совхоз партия ташкилотини бирлаштиради. Ҳозир қишлоқда олти ярим миллион коммунист бор. Бу — партиямиз составининг учдан бир қисмидан кўпроғи демакдир. Бундай куч билан, бундай авангард билан ҳам ишлаб чиқариш соҳасида, ҳам социал соҳада чинакам буюк ишлар қилиш мумкин. Партия Марказий Комитети партиямизнинг мана шу жуда муҳим бўғини фаолиятини юксак қадрлайди, партия комитетларининг партия сиёсий йўлини амалга оширишга ва жумладан Озиқ-овқат программасини бажаришга қўшаётган ҳиссасини қадрлайди.

Шу билан бирга баъзи бир мулоҳазаларни ҳам айтиш зарурати бор. Марказий Комитетнинг бўлимлари бир қанча область партия ташкилотларининг фаолиятини ўрганганида кўпгина район партия комитетлари ўз ишларини суст қайта қураётганликлари, баъзан партия комитети — сиёсий раҳбарлик органи эканини унутиб қўяётганликлари маълум бўлди.

Айрим райкомлар нотўғри услубга чалғиб кетмоқдалар. Баъзан партия комитетининг иш формалари ва методларини хўжалик органининг иш формалари ва методларидан фарқ қилиш қийин. Ҳамма жойда ҳам идеология ишининг савиясини оширишга эътибор берилмоқда, деб бўлмайди.

Кадрлар билан ишлаш — қишлоқ райкоми учун муҳим масала. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари — чинданхам кадрларимизнинг олтин фондидир. Ҳар бир районда, ҳар бир область, ўлка, республикада хўжалик раҳбарлари кадрларининг барқарор корпуси вужудга келиб, мустаҳкамланиши учун раислар ва директорларнинг оғир ишини юксак қадрлаш ва бу ишнинг обрўсини ошириш керак.

Пировардида М. С. Горбачев бундай деди:

Партиянинг навбатдаги съезди арафасида, янги беш йиллик бўсағасида бундай гурунг — кенгашнинг ўтказилиши мана шу йирик қишлоқ хўжалик региони учунгина эмас, бутун мамлакат, бутун халқимиз учун алоҳида аҳамиятга эгадир. Бу йил Қозоғистонда, Сибирь ва Уралда давлатга дон сотиш планларини муваффақиятли уддалаш ва мамлакатнинг озиқ-овқат ресурсларига салмоқли ҳисса қўшиш учун ҳамма шарт-шароитлар бор. Бу — партиянинг навбатдаги XXVII съездига яхши совға бўлади. **(Давомли қарсаклар).**

ХАЛҚ КОНТРОЛИ саҳифаси

№ 9 (269)

• ФАОЛИЯТИМИЗ МЕЗОНИ

ЮКСАК БУРЧ

Халқ назоратчиларининг Бутуниттифоқ кенгашида ҳам ҳар бир совет кишиси ўзини назоратчи деб билиши, у мана шу юксак гражданлик вазифасига мувофиқ равишда ўйлаши ва иш кўриши лозимлиги таъкидлаб ўтилди. Районимиз халқ назоратчилари ана шу кўрсатмалар асосида иш юритиб, бутун куч-ғайратлари, билим ва маҳоратларини ҳамма соҳада давлат планларининг муваффақиятли бажарилиши, ресурслар ва пул маблағларини сарфлашда қатъий тежамкорликка эришишга, социалистик мулкнинг яхши сақланишига қаратмоқдалар. 282 та группа ва постларга бирлашган 1875 халқ назоратчиси ана шундай эзгу мақсад йўлида изланмоқда.

Назорат қилиш, аввало, одамлар билан жонли иш олиб бориш демакдир. Бу ғоят масъулиятли вазифа қатъият, талабчанлик ва айни пайтда хайрихоҳлик билан иш кўришни тақозо этади. Ҳаётий тажрибага бой, чуқур билимли ва изланувчан кишиларгина бу вазифанинг уддасидан чиқа оладилар. Айни шу хислатлар эл ишонч билан қарайдиган биз — халқ назоратчиларининг ички дунёсини, маънавий қиёфасини белгилайди.

Район партия комитети бу борада актив ёрдам бериб келмоқда. Бу кўмакка таянган ҳолда халқ контроли группа ва постларида партия ядросини мустаҳкамлашга ҳаракат қиляпмиз. Ҳозирги кунда район халқ назоратчилари орасида 590 коммунист иш олиб бораётир. Бош группалар раислари, комитетнинг штатсиз бўлим мудирлари райком номенклатурасидаги синалган, ишчан мутахассислардир. Штатсиз активлар орасида ҳам коммунистлар кўпчиликни — қарийб 90 процентни ташкил этади.

Назорат ишига жалб этилган активларнинг билим ва малакасини ошириб бориш учун жойларда 24 та мактаб ва 2 та доимий ҳаракатдаги семинар ташкил этилган. Мактабларда назоратчи активлар, семинарларда эса бош группаларнинг раислари ишни пухта ташкил этиш, таъсирчанликни ошириш юзасидан ўзаро тажриба алмашиб, малакаларини оширяптилар. Семинарларда район суд, милиция, прокуратура ходимлари ер, меҳнат қонунчилиги, жамоат мулкини сақлашда халқ контроли ва маъмурий органларнинг ўзаро ҳамкорлиги, ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши курашиш йўл-йўриқлари тўғрисида лекция ва суҳбатлар билан қатнашмоқдалар.

Кейинги пайтларда ўтказилган ўндан ортиқ рейд ва текширишлар назоратчилар таклифи асосида уюштирилди. Жумладан, қиш ойларида бошланган иқтисодий тежамкорлик ҳаракати ҳозирги кунда ҳам давом этяпти.

Алишер Тешабоевни районимизда кўпчилик яхши танийди. У кўп йиллардан бери район граждан мудофааси штабининг бошлиғи. Ўз вазифасида масъулият сезиб, ҳалоллик билан ишлаб келмоқда. Жамоатчилик асосидаги топшириқни ҳам ўз вақтида, сидқидилдан адо этишга интилади. Айни пайтда у район халқ контроли комитети ариза ва шикоятлар билан ишлаш штатсиз бўлимининг мудиридир.

Район халқ контроли комитетига Чимён, Аввал, Водил қишлоқ Советларидаги нonвойхоналарда сифатсиз нон тайёрланаётгани ҳақида шикоят тушди. Бу шикоят текшириб кўриш учун А. Тешабоев бошлиқ Равиль Буюсов, Райимжон Муҳиддинов, Абдурасул Абдураҳимов каби назоратчиларга топширилди. Жамоатчи группа қишлоқларда бўлиб, аҳволни жиддий текшириб чиқди. Энг муҳими одамлар билан суҳбатлашиб, уларнинг фикр-мулоҳазаларини ўрганди. Назоратчилар комитет йиғилишига конкрет, асосли таклифлар билан келишди. Натижада новвойхоналарда рўй бераётган нуқсонлар: хом, белгиланган вазн ва миқдордагидан кам нон тайёрлаш, унни қоплаб сотиб юборишдек кўнгилсиз ҳолларга тезда барҳам беришга кўмаклашилди.

Ёки бошқа бир мисол. Назоратчилар «Облшвейтрикотажбит» бирлашмасининг районимиздаги участкаси иши билан танишганларида бир қатор ножўя хатти-ҳаракатларга дуч келишди. Участка раҳбарлари амалда бажарилаётган ишларни 42 минг сўм ошириб кўрсатишган. Кўзбўямачилик учун тегишли шахслар қаттиқ жазоланди. «Ленинград» колхозида ердан фойдаланиш масаласи ўрганилиб, айрим шахслар томонидан хўжаликнинг 4,5 гектарга яқин экин майдони ўзбошимчалик билан эгаллаб олингани аниқланди. Чимён қишлоқ Совети территориясида эса 13 киши рухсатсиз давлат ерига уй-жой қуриб олган. Ерни талон-торож қилганлиги учун Карл Маркс номли колхознинг 6-бригадаси аъзоларидан бир неча киши жиноий жавобгарликка тортилди.

Бу мисоллардан кўриниб турибдики, назорат ишларининг самарадорлиги, энг аввало, бу соҳада иштирок этаётган кишиларнинг билими, тажриба ва савиясига, халқ ўртасидаги обрў-эътиборига боғлиқдир. Меҳнат коллективларига, штатсиз активларга ва мутахассисларга дадил таяниб, назорат ишини изчил, кенг кўламда ташкил этиш пировард натижада яхши самаралар келтирмоқда.

Хўжаликлар ва хонадонларда электр, нефть маҳсулотлари ва газдан фойдаланишнинг аҳволи кўздан кечирилиб, текширишлар ҳар 10 кунда якунланиб, тегишли тадбирлар белгиланмоқда. Ҳамза Ҳакимзода номли, Навоий номли колхозлар, «Ёш ленинчи», «Фарғона» ва Ленин номли совхозларда нефть маҳсулотлари исрофгарчилигини бартараф этиш юзасидан таъсирчан чоралар кўрилди.

Меҳнат ветерани Назип Маҳмудов, район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси техника назорати бўлимининг бошлиғи Шукуржон Эшонжонов, район архитектори Муҳаммаджон Сиддиқов, Давлат банки район бўлими мудирининг ўринбосари Исмоилжон Рўзиев, район «Шонли меҳнат» газетасининг ходими Неъматжон Раҳмоновларни колхоз ва совхозлар, ташкилот ва муассасаларда энг фаол назоратчилар сифатида билишади ва ҳурматлашади. Нуқсонларни ўз вақтида пайқаб олиш, уларнинг жиддий камчиликларга айланиб кетишига йўл қўймаслик, аниқланган хатолар сабабини синчиклаб ўрганиб чиқиш ва шу асосда салбий ҳодисаларнинг олдини оладиган тадбирлар кўрилишига коллективларни тўғри йўналтира билиш уларнинг жамоатчилик фаолиятларидаги асосий хислатлардир.

КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI ва XX пленумларида қўйилган вазифаларни тўла-тўкис бажариш назоратчилардан янада ҳушёрлик билан изчил иш олиб боришни талаб қилади.

Давлат манфаатини ҳимоя қилиш, коллектив ютуқ ва муваффақиятларига муносиб улуш қўшиш, ҳамиша, ҳамма жойда ва ҳар қандай вазиятда ҳам толмас курашчи бўлиб қолиш назоратчиларимизнинг жанговар шиоридир.

Т. ЮСУПОВ,
Фарғона район халқ контроли комитетининг раиси.

• РЕЙД ВА САМАРА

БИЗ ҲАМ МАСЪУЛМИЗ

Олтин кузнинг олтин дамлари бошланди. Пахта йиғим-терими тобора авж олмоқда. Ҳадемай, машина терими ҳам қизғин бошланиб кетади. Бу эса назоратчиларнинг юмушига юмуш қўшади.

Район халқ назоратчилари пахта-йиғим-терими мавсумига алоҳида тайёргарлик кўрдилар. Улар махсус тадбир асосида иш олиб боришмоқдалар. Йўл қўйилган нуқсонларни бартараф этиш билан бирга йўл-йўриқлар ҳам кўрсатиб, камчиликларни тугатишда бош-қош бўлмоқдалар.

Халқ назоратчилари яқинда бир неча хўжаликда бўлиб, пахта териш машиналари ва бошқа агрегатларнинг мавсумга шайлигини текширдилар. «Машина терими — ишнинг унуми» шиорига амал қилинаётган жойларда ремонт ишлари барвақт тугаган. Лекин айрим хўжаликларда ремонт сифати ҳамон талабга жавоб бермайди. «ВЛКСМ XVIII съезди» совхозида 24 та транспорт тракторининг тўрттаси капитал ремонтга муҳтожлиги, 12 та кўсак чувиш агрегати эса ҳалигача мавсумга тахт эмаслиги маълум бўлди.

Бу ҳолни «Оқолтин», С. Альенде номли ва «Туркманистон» совхозларида ҳам кўриш мумкин. Назоратчилар хўжаликларнинг мутасадди раҳбарлари ҳамда ремонтчилар диққат-эътиборини машиналарни тезроқ шай қилишга жалб этдилар.

Биз масъулиятли дамлар арафасида турибмиз. Машина теримини муваффақиятли ўтказиш, механик-ҳайдовчиларга етарли шароит яратиш, бир мисқол ҳосилни ҳам нест-нобуд қилмай, эл хирмонига топширишда назоратчиларнинг ҳиссаси каттадир. Район халқ контроли комитети ва унинг жойлардаги органлари ана шу масъулиятли ишга шай ҳолда турибдилар.

Рейдлар самараси билангина кучли. Буни дилдан ҳис этган халқ назоратчилари пахта йиғим-теримини юксак сифат ва суръат билан ўтказишда деҳқонларга яқиндан ёрдам берадилар.

М. МУСТАФОЕВ,
Нишон район халқ контроли комитетининг раиси.

● ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИДАГИ СУРЪАТ ВА СИФАТ — НАЗОРАТЧИЛАР ДИҚҚАТ-ЭЪТИБОРИДА

● ЖАМОАТЧИ ГРУППА ДАЛА КЕЗАДИ

● ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛИ БУХОРО БЎЛИМИ ИШИДАГИ ТАРТИБСИЗЛИКЛАР

● РАҲБАРЛИК БЎШ БЎЛГАЧ...

● АГРОСАНОАТ БИРЛАШМАЛАРИ ХЎЖАЛИКЛАРИДА САБЗАВОТ ВА КАРТОШКА ЕТИШТИРИШГА НЕГА КАМ ЭЪТИБОР БЕРИЛМОҚДА?

БУХОРО. «Октябрь 10 йиллиги» пиллакашлик фабрикаси коллективи ҳар йили 189 тонна ипак ишлаб чиқаради. Унинг 27—28 проценти биринчи сортларга қабул қилинаётир. Бунда фабрика халқ контроли комитети группа ва пости аъзоларининг ҳиссаси катта бўлмоқда.

Суратда: фабрика халқ контроли бош группаси раиси Раҳмат Камолов ва техника назорати бўлими ходими Манзура Саидқулова.

А. МИРЗАЖОНОВ фотоси (ЎзТАГ).

• НАЗОРАТ ПОЧТАСИДАН

АНДИЖОН

◆ Область халқ контроли комитети Андижон машинасозлик ҳамда ирригация машинасозлиги заводларида иш ҳақи ва моддий рағбатлантириш воситалари фондидан фойдаланишни назоратдан ўтказди. Текширишда бу коллективларда иш ҳақи ва моддий рағбатлантириш қўпол тарзда бузилаётганлиги аниқланди. «Андижанирмаш» заводида ишга ҳеч қандай алоқаси бўлмаган шахслар, чунончи, бухгалтерлар, кутубхоначи, план бўлимининг ходимлари, юристлар ҳам мукофотланган. Бундай фактлар машинасозлик заводида ҳам рўй берган. 20 минг сўмдан ортиқ маблағ мукофот учун тўланган.

Андижон машинасозлик заводи директори А. Аникин, бош бухгалтери Т. Андреева ва «Андижанирмаш» заводи бош бухгалтери Н. Малованчикка ишда йўл қўйган нуқсонлари учун ҳайфсан эълон қилинди ва пул начети ёзилди.

УРГАНЧ

◆ Хоразм областининг кўпгина хўжаликларида холодильниклар, сут соғиш ва бошқа дастгоҳлардан самарасиз фойдаланаётганлиги назоратчилар текширишидан сўнг маълум бўлди. Текшириш ўтказилган куни 287 та сут соғиш аппаратидан 184 таси ишга яроқли бўлиб, унинг 164 таси ишлатилган, холос. 11 хўжаликдаги 9 та АЗМ—0,8 агрегатининг бештасидан фойдаланилаётир.

Хоразм область халқ контроли комитети ишда йўл қўйган камчиликлари учун область қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Р. Сеттиев ва «Госкомсельхозтехника» область бирлашмаси раисининг ўринбосари К. Машариповга нисбатан тегишли чора кўрди.

БЕКАТДАГИ ҲАНГОМА

Қарама-қарши томонга бораётган икки йўловчи бир-биридан сўради:

— Қайси станция бу, жўра?

— Бухорога келдингиз. Чамамда Пролетарободод томондан келяпсиз шекилли, а?

— Ҳа. Йўл азоби қурсин, бу поезд дегани ҳар битта станцияда соатлаб турса-я! Билмадим, Пролетарободда уч соат қолиб кетдикми?.. Ўзлари-чи?

— Мен ҳам Тошкентдан аранг шу ерга етиб келдим. Роппа-роса икки соат бўлди—Бухоро-1 станциясидан жилолмаяпмиз. Лекин мен сизга айтсам, буниси ҳам ҳолва. Беш-ўн соатлаб туриб қоладиган поездлар ҳам бор.

— Йўғ-е? Наҳотки?

— Ҳа, ошна. Ўрта Осиё темир йўлининг Бухоро бўлимида ишлар ўлда-жўлда бўлгандан кейин бунақа гапларга ажабланманг! Қаранг-а, вагонлардан юк тушириш олти ойлик плани бажарилмаяпти. Станцияларда ҳар куни 60—70 та вагон юк туширилишини пойлаб навбат кутиб ётаркан.

— Аниқ плани йўқ эканда. Режа билан ишлашганда, бундай бўлмасмиди?

— План-ку борликка бор-а, аммо ҳамма вақт унга амал қилинавермайдида. Шунинг учун маҳаллий юк ортилган вагонлар обороти пландаги 0,97 ўрнига 1,03 соатни ташкил этяпти. Қоракўл станциясида вагонлардаги юк 10-12 соат кечикиб келгани етмагандай тушириб бўлингач яна 35—40 соат туриб ҳам қоляпти. Бунисига нима дейсиз? Яккатут, Олот станцияларида ҳам аҳвол шу!

— Бизнинг Пролетарободда туриб қолганимиз бежиз эмас экан-да.

— Нимасини айтасиз. Самарқанд томондан келаётган 18-поезд роппа-роса 20 минут нормадан ортиқ туриб қолди. Чоржўй тарафдан йўл олган 24-поезд ҳам 23 минут тўхтаб турди.

— Бунинг ҳам боиси бордир?

— Сменада фақат битта бригада ишлагач, қайси бирига улгуради. Темир йўл замонавий талабларга жавоб бермаса, ҳали ҳам қўл кучига зўр бериб ётишса... Кўряпсизми, ҳов анови поездни? 14-поезд у. Бир соат ўрнига роппа-роса 108 минут ўрнидан қўзғалолмай турибди. Мен сизга айтсам, етти ой ичида Бухоро—1 станциясидан поездлар жами 5317 соат кечиктириб жўнатилган. Пролетаробод станциясида ҳам поездларнинг оёғига тушов солиб қўйишаётганмиш. Ҳе, айтаверса гап кўп. Мана, битта мисол, бўлим бўйича юк ортилган вагонларнинг обороти 5,3 соатга пасайиб кетибди.

Энди бу ёғини эшитинг. Вагонлар паркидаги ишлар ёқангизни ушлатади. Бу ерда поездлар 4—5 соатлаб назоратсиз қолиб кетаркан. Шу сабабли 181 та кўнгилсиз ҳодиса рўй берибди. Давлатнинг 170700 сўмлик маблағи кўкка совурилибди. Пролетаробод станциясида назоратсиз қолдирилган 1303-, 2027- ва 2003-номерли поездларга кўзингиз тушгандир? Уларнинг биттасига тев айнийдиган юк ортилган экан, оқиб томиб ётгани билан ҳеч кимнинг иши йўқ. Ҳатто станция бошлиғининг йўли шу поезднинг ёнидан тушса бурнини жийириб ўтади.

— Ўша бошлиқнинг пули куймаган-да шу юкларга, агар жарақ-жарақ жарима тўласа ҳаракатини қилиб қолармиди?

— Ҳамма гап шунда ошна, бўлмаса. тепловоз эксплуатацияси ва ремонти паркида олти ой мобайнида тепловозлар 71616 соат бекор турармиди. Буни қаранг, 87 та локомотивнинг ремонти олти ойда 3000 соат чўзилиб кетибди. Ремонт қилинганлари ҳам манзилга етолмай қайтиб келаётганмиш.

— Ишлари «думи хуржунда» денг. Ўзи қанақа одамлар ишлайди бу ерда. Ориятлари борми?

— Шуни айтаман-да! Бўлимда икки гапнинг бирида интизом-интизом дейишади-ю, интизом нима десангиз, елка қисишади. Олти ой мобайнида 34 иш куни йўқотилибди. 16 темирйўлчи маст ҳолда ўз уйим деб, ҳушёрхонанинг эшигини тақиллатиб борибди... Ярим йилда 1254 тонна дизель ёқилғиси нормадан ортиқ сарфлаб юборилибди...

— Бўлди, бўлди, жўра. Станциянинг бутун сир-асрорини очиб ташладингиз. Буларнинг жазосини берадиганлар бормикин ўзи?

— Бор, жўра, бор. Куни кеча Бухоро область халқ контроли комитети текшириш ўтказиб, бу ишларнинг сарагини — саракка, пучагини — пучакка ажратди.

— Жазосини беришдими?

— Ҳа-да, Ўрта Осиё темир йўли Бухоро бўлими бошлиғининг ўринбосари Г. Турдиев, вагон депоси бошлиғи С. Бурбеза, локомотив депоси бошлиғи вазифасини бажарувчи Г. Шолоховларга қаттиқ ҳайфсан берди. Ие, жўра, поездимиз қимирлаб қолди-ку. Жиладиган бўлдик, шекилли. Мен кетдим, хайр. Ўзиям роса кутдикми?

— Бизларники ҳам жилиб қолса керак...

Ҳадемай, иккала поезд қарама-қарши томонга юриб кетди. Назоратчилар текширувидан кейин зора темир йўл бўлимида рўй бераётган думи хуржунда воқеалар ҳам барҳам топиб, ишлар яхши томонга жилиб қолса...

М. ПИРМАТОВ.

АЖАБ САВДОЛАР

БЕПАРВОЛИК ҚАЧОНГАЧА?

Нукусдаги 19-автобус паркининг айрим шофёрларини «қулоғига гап кирмайдиганлар», деб аташлари бежиз эмас. Бу ерда алкоголизм ва ичкиликбозликка қарши расмият учунгина тадбир белгиланган. Ичкиликбозликка қарши жамият ҳалигача тузилгани йўқ. Ўртоқлик суди эса ҳушёрхонада «меҳмон» бўлиб қайтган коллектив аъзоларини тартибга чақириш ўрнига елкасига қоқиб қўймоқда. Натижа нима бўлди, дерсиз! Олти ой мобайнида 17 киши ишга ичиб, маст ҳолатда келган. Шу муддат ичида коллективнинг 20 нафар аъзоси ҳушёрхонада «дам олиб» қайтган.

Хўжайлидаги автотранспорт корхонаси аъзолари ҳам бундан қолишмаётир. 23 нафар шофёр ҳушёрхонага тушса, П. Авезбоев, Ж. Бозоровлар у ерда уч мартадан «меҳмон» бўлишса нима бўпти! — дейишди коллектив раҳбарлари.

Халқ контроли комитети улар билан жиддий гаплашиб қўйди. Шундан кейин ичкиликбозларга нисбатан тегишли чоралар кўрилди.

КЎЗИ МОШДЕК ОЧИЛДИ

Бўлим бошқарувчи А. Маҳмудов бундай ўйлаб қараса, текин даромад буёқда экан. «Бўлимда нима кўп, лотогу ариқ кўп. Мана бунча ишчи кучи билан у қилинди—бу қилинди, деб ёзади-қўяди. Ким билиб ўтирибди». У ўз ўйидан роҳатланиб, рўйхатга имзо чекиб юборди: 56 ишчига нақд 11628 сўм тўланди.

— Биринчи бўлим бошқарувчиси қилади-ю, мен қилолмайманми! — деб ўйлади Э. Оқмуродов. — Иккинчи бўлимда лотогу ариқ, ҳовуз кам эканми! 39 ишчига 8025 сўм тўлайман.

Бўлим бошқарувчилари А. Қўшимов ва Б. Тўхташевлар ҳам 8-9 минг сўмлаб маблағни кўкка совуриб юбордилар. Шундай қилиб, совхозда 402 мавсумий ва асосий ишчиларга иш ҳақи фонди лимитидан ташқари 141279 сўм тўланди.

Пахтакор районидаги Кичанов номли совхознинг бош ирригатори Е. Муродовнинг кўзи қаерда эди дерсиз! Халқ контроли комитети унинг кўзини мошдек очиб қўйди. Аммо унинг кўзи қаттиқ ҳайфсан олгандан сўнггина очилди.

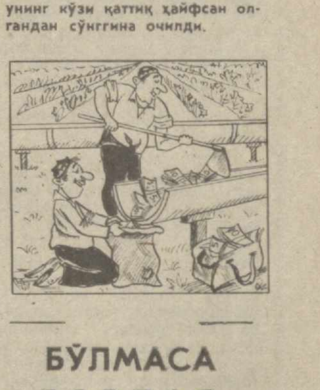

БЎЛМАСА ҒОВЛАБ КЕТАРМИШ

Сирдарё областининг шаҳарларини қиш мавсумига тайёрлаш ишлари «Бўлса бўлар, бўлмаса ғовлаб кетар» қабилида давом этяпти. А. Мўминов раҳбарлик қилаётган область ремонт-қурилиш бошқармаси қурувчилари Гулистон, Ширин шаҳарлари, Фарҳод—5, Сардоба ва Пахтаобод посёлкаларидаги уй-жойларда капитал ремонтни ғоят суст олиб боришяпти.

Буни қаранг-ки, Гулистон шаҳридаги уй-жойларнинг капитал ремонти учун 442 минг сўм ажратилган эди. Ярим йиллик планга эса унинг 143 минг сўми киритилди. Хўш, бу маблағдан қандай фойдаланилди, деб сўрарсиз! Яна «бўлса-бўларга» ўтиб олишди. Бўлмаса атиги 89 минг сўмлик маблағ ўзлаштирилармиди!

Халқ контроли комитети «Бўлмаса ғовлаб кетар»ни ҳиргойи қилишини ўрганиб олган А. Мўминовга ҳайфсан эълон қилганди, у қўшиқни тўхтатди-қўйди. Энди ремонт ишлари авж олса ажабмас.

Расмларни М. Унгаров чизган.

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетида

КАМЧИЛИКЛАРГА БАРҲАМ БЕРИЛСИН

Аҳолини мева, сабзавот, қовун ва тарвуз билан таъминлашдаги аҳвол қандай? Республика Халқ контроли комитети яқинда ана шу муҳим вазифанинг бажарилишини текширди ва Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги ҳамда Қишлоқ хўжалик министрликларида ишлаб чиқаришни яхшилаш, мева ва сабзавот маҳсулотларини тайёрлаш ва реализация қилиш юзасидан бир қатор жиддий камчиликлар юз бераётганини аниқлади. Аҳолини ана шундай маҳсулотлар билан таъминлаш талаб даражасида эмас. Магазинларга сифатсиз мева, сабзавот, қовун ва тарвуз келтирилаётир. Кўпгина колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари масъулиятсизлиги сабабли картошка ва сабзавот турлари бўйича экиш планлари бажарилмаяпти. Сабзавот ва полиз маҳсулотларини савдо тармоқларига етказиб бериш муддатлари ва графиги бузилаётир. Бир қатор хўжаликларда ҳали ҳам четдан келган кишилар билан шартнома тузиб, сабзавот ва картошка етиштириш каби ҳоллар давом этяпти. Етиштирилган маҳсулотни ҳисобга олиш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Сифатли маҳсулотларни териб олиб бозорда юқори баҳоларда сотилаётгани каби мисоллар ҳам йўқ эмас.

Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги бўйича бу йил пландагига қараганда 1243 гектар картошка, 107 гектар бодринг, 263 гектар бошқа хил сабзавотлар кам экилди. Республика Қишлоқ хўжалик министрлигига қарашли хўжаликларда ҳам 943 гектар помидор, 273 гектар бодринг, 2034 гектар картошка кам етиштирилди. Айниқса, мева ва сабзавот маҳсулотлари топшириш планларини бажаришда қолоқлик юз беряпти. Масалан, текшириш ўтказилган кунгача Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги хўжаликлари фақат 94 минг тонна сабзавот топширдилар, холос. Бу йиллик планнинг 23 процентинигина ташкил этади. Қишлоқ хўжалик министрлиги хўжаликлари ҳам ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 55,4 минг тонна кам маҳсулот топширдилар.

Кўп хўжаликларда меҳнатга нарядсиз ҳақ тўлаш усулида ишлаётган бригадалар фақат расман тузилган. Аслида эса экин майдонлари бригада аъзоларига бўлиб берилиб, ҳар бир оила ўзига бириктилган ерда деҳқончилик қилмоқда. Бу эса ҳосилнинг сархилини ўзлаштириш ва талон-торож қилинишига сабаб бўлаётир.

Тошкент область агросаноат бирлашмаси бош директори вазифасини бажарувчи М. Хўжаев картошка ва сабзавот турлари бўйича экиш ҳамда давлат стандарти талаблари асосида маҳсулот топшириш планларининг бажарилишини таъминламади. Бирлашмага қарашли ўн битта хўжаликда 292 гектар сабзавот кам етиштирилди, ўн тўққизта совхозда эса пландагига қараганда 624 гектар кам картошка экилди. Айниқса, эртаги сабзавот ва картошка топширишда жиддий хато ва камчиликлар содир бўлди. 26 та совхоздан 19 тасида карам, бодринг, помидор, сабзи экиш планлари бажарилмади. Планда кўзда тутилган 349 гектар ўрнига фақат 233 гектар майдондагина плёнка остида эртаги сабзавот етиштирилди, холос. Баъзи хўжаликлар сабзавот ва картошка ўрнига кўпроқ қовоқ, пиёз, лавлаги экдилар. Тошкент районидаги «Ленинград» савхозида аҳвол айниқса, ташвишли бўлди. Бу хўжаликда сабзавот турлари бўйича маҳсулот етиштириш плани 73 процентда қолиб кетди. 26 гектар майдонда карам, 35 гектар ерда помидор, 9 гектарда бодринг, 19 гектар майдонда сабзи кам етиштирилди. Айни пайтда эса планда кўзда тутилганидан 20 гектар ортиқча ерга қовоқ экилди. Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхозида ҳам ана шундай аҳвол содир бўлди.

Тошкент область агросаноат бирлашмаси хўжаликлари давлатга маҳсулот топширишда қолоқликка йўл қўяётирлар. Ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 16,9 минг тонна кам сабзавот топширилганлигини нормал ҳол деб бўлмайди. Бу хўжаликларда бодринг, сабзи, картошка топшириш планлари ўлда-жўлда.

Самарқанд область агросаноат бирлашмаси раҳбарлари (бош директори М. Луқмонов) хўжаликларнинг мева ва сабзавот етиштириш, аҳолини картошка билан таъминлаш юзасидан фаолиятини назорат қилиб бормаётирлар. Бирлашмага қарашли совхозларда карам, бодринг пландагидан анча кам майдонларда етиштирилди. Баъзи хўжаликларда эса экиш планларига ўзбошимчалик билан тузатиш киритилиб, пиёз, лавлаги белгиланганидан анча кўп ерларга экилди. Ҳатто, «уруғлик етмагани сабабли» деб 307 гектар картошка ерига бошқа экинлар экиб юборилди. Ҳолбуки, ана шу даврда бир қатор совхозларда жами 700 минг сўмлик 3719 тонна картошка уруғи ҳисобдан чиқарилиб, чорва молларга едириб юборилди. Навоий номли ва «Уч қаҳрамон» совхозларида эса уруғликка деб олиб қўйилган 1945 тонна картошка умумий овқатланиш корхоналарига сотиб юборилди.

Етиштирилган ҳосил ўз вақтида йиғиштириб олинмаётганлиги сабабли кўпдан-кўп маҳсулот бузилмоқда. Масалан «Ленинизм», «Ўзбекистон» совхозлари далаларида 3 тоннага яқин помидор чириб кетди. Мичурин номли совхозда эса 3 тонна сабзавот чорва молларга едириб юборилди. «Олмазор» ва Ленин номли совхозларда 15 тонна олма ўз вақтида йиғиштириб олинмаганлиги сабабли нест-нобуд бўлди. Ваҳолонки, бирлашма хўжаликлари давлатга сабзавот ва картошка топшириш планини ўлда-жўлда қолдирмоқдалар.

Картошка ва сабзавот турлари бўйича экиш ҳамда маҳсулот етиштиришдаги бундай нуқсонлар Сурхондарё областида ҳам содир бўлаётир. Хўжаликларда давлатга маҳсулот топшириш жуда суст боряпти. График топшириқлари бажарилмаётир. Аммо шунга қарамай, Термиз районидаги «Намуна» колхози, Шеробод районидаги Муродов номли совхозда 15 тонна бодринг ва помидорнинг далада чириб кетишига йўл қўйилган. Область колхоз ва совхозлари шартнома бўйича картошка ва сабзавот топшириш планларини вақтида бажармаётгани сабабли 106 минг сўм жарима тўладилар.

Аҳолини янги, сифатли сабзавот ва полиз маҳсулотлари, картошка билан таъминлашда улгуржи-чакана савдо идоралари ҳам фаолиятсизлик кўрсатмоқдалар. Бу, айниқса, «Ташплодоовощ» бирлашмаси (директори Ю. Ражабов) ишида яққол сезиляпти. Бирлашма кўра-била туриб, колхоз ва совхозлардан сифатсиз ва ностандарт маҳсулотларни қабул қилиб олмоқда. Сабзавот яхши сақланмаётгани сабабли олти ой ичида бирлашма 226,5 минг сўмлик маҳсулотни чиқитга чиқаришга мажбур бўлди. Куйбишев район улгуржи-чакана савдо идораси директори Д. Абдусаломовнинг масъулиятсизлиги оқибатида календарь бўйича сабзавот тайёрлаш плани 79 процент, шу жумладан, саримсоқ пиёз тайёрлаш—44, бодринг—42, сабзи—32,5, помидор—40 процент бажарилди. Ностандарт маҳсулотлар қабул қилингани ҳамда улар яхши сақланмагани сабабли 40 минг сўмлик сабзавот ва картошка чиқитга чиқарилди, 2,3 минг тонна картошка, 1,8 минг тонна мева, 3,2 минг тонна узум қайта ишлаш учун топшириб юборилди. Ушбу идора магазинларида совет савдоси қоидалари қўпол тарзда бузилмоқда. Текшириш ўтказилган 4 та магазинда 8,5 минг сўмлик спиртли ичимликлар сақланаётгани маълум бўлди.

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети текшириш натижаларини муҳокама қилиб ана шундай камчиликларнинг рўй беришига сабабчи бўлган раҳбар ходимларга нисбатан тегишли жазо чоралари кўрди. Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги ҳамда Қишлоқ хўжалик министрликларига ишдаги камчиликларни дарҳол тугатишни топширди.

ЎЗБЕКИСТОНДА ҲИНДИСТОН КУНЛАРИ

ҲАМКОРЛИК НАМУНАСИ

Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги дўстлик ришталари «Аврора» садолари жаҳонда биринчи социалистик давлат туғилганлиги тўғрисида довруғ солган даврга бориб тақалади. Жаҳон пролетариатининг доҳийси В. И. Лениннинг ҳинд заминида озодлик курашининг уйғонаётганлигини ёқлаган овози Британия мустамлакачиларининг ҳалқасидан ўтиб, ҳинд халқига етиб борган эди.

Ҳиндистон тарихи ва маданияти ижтимоий тараққиётнинг барча босқичларида жуда кўп ўзгаришларни бошидан кечирган. Айниқса, инглиз мустамлакачиларининг деярли 200 йил давом этган жабр-зулми катта асорат қолдирди. 1947 йил 15 августда Ҳиндистон мустақиллиги тўғрисидаги қонун кучга кирди. 1950 йил 26 январда Ҳиндистон Республикаси эълон қилинди.

Ҳиндистон ташқи сиёсатида тинчлик учун кураш ва СССР билан дўстона алоқаларни мустаҳкамлаш йўли асосий ўрин тутади. 1946 йилдаёқ Жавоҳарлал Неру биз буюк мамлакат — дунё воқеаларининг боришида катта масъулиятни зиммасига олган Совет Иттифоқини ғоят қадрлаймиз, деган эди. Ҳиндистон мустақиллиги учун фаол курашган Ж. Неруниг содиқ издоши Индира Ганди: «Ташқи сиёсатимизнинг меъмори менинг отам Жавоҳарлал Неру. У Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстлик пойдеворига асос солди, биз унинг йўлидан бормоқдамиз», деб уқтирганди.

Жаҳондаги вазият ниҳоятда кескинлашган, қуролланиш пойгасига қарши ва тинчлик учун авж олаётган кураш даврида Ҳиндистон халқаро майдонда қўшилмаслик сиёсатининг байроқдорларидан бири бўлиб қолди.

Шу йил май ойида Ҳиндистон Бош министри Ражив Ганди СССРга келиб ўз мамлакати Ж. Неру ва И. Ганди асос солган дўстлик ва ҳамкорлик йўлига содиқлигини яна бир бор тасдиқлади. Визит пайтида совет — ҳинд алоқаларида иқтисодий, техникавий ва маданий ҳамкорлик соҳаларида эришилаётган ютуқлар қувонч билан тилга олинди. Совет — ҳинд қўшма экипажи космосга биргаликда қилган парвози ҳам ҳар икки мамлакат ўртасидаги яқин муносабатларни бутун дунёга намойиш этди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев ва Ҳиндистон Республикасининг Бош министри Ражив Ганди СССР билан Ҳиндистон Республикаси ўртасида 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган иқтисодий, савдо ва илмий-техникавий ҳамкорликнинг асосий йўналишлари тўғрисида ва иқтисодий ҳамда техникавий ҳамкорлик тўғрисида битимларни имзоладилар. Ўртоқ М. С. Горбачев Осиёдаги улуғ давлат — Ҳиндистоннинг халқаро муносабатларда тутаётган ўрнига катта баҳо бериб, шундай деди: «Биз Ҳиндистоннинг тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига, бу соҳада қўшилмаслик ҳаракатининг ролини оширишга қўшаётган ҳиссасини юқори баҳолаймиз».

Ҳиндистондаги бир қанча йирик корхоналар СССРнинг ёрдами билан барпо этилганлигини ҳиндистонликлар фахрланиб гапирадилар. Шу кунларда Ҳиндистонда Совет Иттифоқи иштироки билан иккита янги металлургия заводи қурилмоқда. Совет мутахассислари нефть конларини очишда ёрдам кўрсатаётир. Ҳиндистон Компартияси Миллий кенгашининг Бош секретари Р. Рао таъбири билан айтганда СССР ҳамкорлиги билан қурилган ва қурилаётган ўнлаб саноат гиганти ҳинд — совет дўстлигининг мамлакат турли бурчакларидаги монументлари бўлиб қолди. Дўстликнинг мустаҳкамланишида Совет Ўзбекистони ҳам алоҳида ўрин тутади. Ҳиндистон қишлоқ хўжалик машинасозлиги, приборсозлик, ирригация, механизация ва бошқа тармоқларида республикамиз алоҳида ўрин олади. Сўнгги йилларда Ўзбекистон ва Ҳиндистон геологларининг муносабатлари анча кенгайди.

Ҳиндистон қишлоқ хўжалигини техника билан қуроллантиришда республикамиз олим ва мутахассислари қатнашаётгани алоҳида эътиборга эгадир. Ҳозир Ражастон, Хариан ва Панжоб штатларида ўзбек селекционер олимлари етиштирган ғўза нави экилмоқда.

Ўзбекистон Ўрта Осиёнинг бошқа республикалари билан биргаликда Ҳиндистон учун илмий-техника кадрлари тайёрлашда катта ёрдам кўрсатмоқда. Ҳар йили кўплаб ҳинд йигит-қизлари Тошкент давлат университети, политехника, қишлоқ хўжалик, ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш инженерлари институтлари ва бошқа олий ўқув юртларини битириб, юртларига дипломли мутахассис бўлиб қайтишмоқда.

Ўзбекистон ва Ҳиндистон халқлари ўртасидаги дўстона алоқаларни мустаҳкамлаш ва кенгайтиришда чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар жамиятининг Ўзбекистон бўлими ҳам салмоқли ҳисса қўшмоқда. Бугунги кунда халқларимиз ўртасидаги маданий муносабатлар кино, радио, телевидение, рақс ва тасвирий санъат, адабиёт, китоб нашрлиги, кутубхоначилик ва ижтимоий, табиий фанларнинг кўп соҳаларини қамраб олади.

Совет ва ҳинд олимлари, адиблари, композиторлари, рассомлари, кинематографчилари, спортчилари ўртасидаги ҳамкорлик ҳам муваффақиятли камол топмоқда. Бундан икки йил олдин Ҳиндистонда Совет Иттифоқи кунлари ўтказилган бўлиб, унда Ўзбекистон ССР фаол қатнашган эди. Составида республикамиз жамоатчилигининг намояндалари, жумладан, «Баҳор» халқ рақс ансамбли бўлган ихтисослаштирилган туристик группа Панжоб штатида бўлган эди.

Ўзбекистонда Ҳиндистон таниқли кишиларининг юбилейлари, муҳим тарихий саналари кенг нишонланади. Шу йилнинг декабри охирида Ҳиндистоннинг ҳукмрон партияси — Миллий конгресс ташкил топганлигининг 100 йиллиги нишонланади. Ўзбекистон жамоатчилиги мана шу шонли санани кенг нишонлаш учун тадбирлар белгиламоқда. Ўзбекистон меҳнаткашларининг ҳинд жамоатчилиги билан алоқалари йилдан-йилга мустаҳкамланиб, янада такомиллашмоқда, кенг кўлам касб этмоқда. 8 сентябрдан 14 сентябргача республикамизда Панжоб штати вакиллари иштирокида Ҳиндистон кунларининг ўтказилиши дўстлик ва маданий алоқаларимизнинг янада юксалишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилиши, шубҳасиз.

С. АЗИМЖОНОВА,
Совет-Ҳиндистон дўстлиги жамияти Ўзбекистон бўлими правлениеси раисининг ўринбосари.

Айни шу кунларда серқуёш диёримизда давом этаётган Ҳиндистон кунлари ҳам дўстлигимизнинг янада мустаҳкамланишига восита бўлади. Ҳиндистоннинг Панжоб штатидан ташриф буюрган делегация Тошкентнинг энг хушманзара жойларини бориб кўрди. Айниқса, Чирчиқ шаҳридаги учрашувлар сермазмун ўтди. Ҳиндистонлик биродарларимиз химиклар ва энергетиклар шаҳри аҳолисининг бунёдкорлик ишлари, турмуш тарзи билан яқиндан танишишди.

Диёримизда ўтаётган ҳар бир кун қардошларимизнинг Совет Ўзбекистони ҳақидаги тасаввури бойишига хизмат қилаётир.

Суратда: бир гуруҳ ҳиндистонлик меҳмонлар ўз таассуротларини ўртоқлашмоқдалар.

С. Маҳкамов фотоси.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ●

Қишлоқ спортчиларининг V Бутуниттифоқ мусобақалари якунларига доир

ИМТИҲОН НИМАНИ КЎРСАТДИ

Боку шаҳрида қишлоқ спортчиларининг Буюк Ғалабанинг 40 йиллигига бағишланган V Бутуниттифоқ ёзги спартакиадаси якунланди. Бу мусобақаларда «Пахтакор» кўнгилли қишлоқ спорт жамияти вакиллари ҳам иштирок этишди.

Хўш, турнир нимани кўрсатди? У қандай натижалар берди. Адолат билан айтганда, республикамиз қишлоқ спортчилари бу беллашувларга яхши ҳозирлик кўришгани маълум бўлди. Жумладан, енгил ва оғир атлетикачилар, шахматчилар, чавандозлар муваффақият қозонишди.

Пахтакорчилардан енгил атлетикачи Александр Парнов рекорд қўйди. У лангар билан баландликка сакрашда 5 метру 82 сантиметрли натижа кўрсатди. Бу олимпиада классига тўғри келади.

Найза улоқтирувчи сирдарёлик Коржаковнинг муваффақиятини алоҳида таъкидлаш керак. Сергей ён томондан эсган кучли шамолга қарамай, найзани 73 метру 90 сантиметрга улоқтирди. 100 метрга югуриш бўйича аёллар ўртасида Г. Раҳматуллаева бронза медалига сазовор бўлди. М. Ҳабибуллаев эса баландликка сакрашда 208 сантиметрли натижа кўрсатиб, учинчи ўринни олди. Узунликка сакровчи В. Рубан (7 метр 75 сантиметр) тўртинчи ўринни эгаллади. З. Мустафоева эса 5 километрга спортча юриш бўйича тўртинчи натижа кўрсатди.

«Пахтакор» енгил атлетикачилари умумкоманда ҳисобида тўққизинчи ўринни эгаллашди. Гарчи бу юксак натижа бўлмаса ҳам, командамиз бор-йўғи 14 кишидан иборат бўлганлигини ҳисобга олганда, буни қониқарли дейиш мумкин.

Спортчиларимиз баъзи мусобақаларда муваффақиятли қатнашдилар. Масалан, Лиепая шаҳрида ўтказилган от спорти мусобақаларида тренер Н. Катков раҳбарлигидаги конкурчилар учинчи ўринни, сурхондарёлик Х. Содиқов эса шахсий ҳисобда кумуш медални қўлга киритди. Наманганлик учкурашчи А. Шмелев кумуш медалга сазовор бўлди. М. Исмоилов етакчилигидаги учкурашчилар командаси тўртинчи ўринни эгаллади. Чавандозлик машқларида эса ўзбекистонликлар бешинчи ўринни эгаллашди. Умумий ҳисобда эса вакилларимиз Литва, Латвия ва РСФСР командаларидан кейин тўртинчи ўринга кўтарилишди.

Самбочиларимиз ҳам мусобақада муваффақиятли қатнашишди. Тренер А. Зяблицев шогирдларидан самарқандлик Ш. Маматқулов (62 килограмм вазнли) ғалабага эришди. Сирдарёлик М. Маҳмудов (82 килограмм) кумуш медалга, самарқандлик У Ҳайдаров (57 килограмм), А. Шерматов (100 килограмм) ва Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти студенти А. Ғойибназаров (74 килограмм) бронза медалли бўлишди.

Оғир атлетикачиларимиздан Сирдарё областининг «Малик» совхози вакили С. Казадоев (56 килограмм) атиги 15 ёшда бўлса ҳам, арманистонлик халқаро классдаги спорт мастери Л. Багдасарян ва украиналик Ю. Логунов билан баҳслашди. Даст кўтаришда 95 килограмм, силтаб кўтаришда 127,5 килограмм натижа кўрсатиб, бронза медалини қўлга киритди. 60 килограмм вазн тоифасидаги Ю. Нам эса иккикураш натижасига кўра (245 килограмм) иккинчи ўринни олди. Олтиариқлик полвон А. Писарев (100 килограмм) олтин медалга сазовор бўлди. У ҳаммаси бўлиб 372,5 килограмм натижа кўрсатди. Яна бир вакилимиз М. Кибе учинчи ўринни эгаллади. Команда ҳисобида оғир атлетикачиларимиз бешинчи ўринга кўтарилишди.

Боксчиларимиз ҳам медаллар шодасини қўлга киритишди. 63,5 килограмм вазнли И. Герасимов турнир ғолиби бўлди. Р. Аҳмедов (54 килограмм) ва А. Василенко (75 килограмм) кумуш медалга сазовор бўлишди. Б. Сактаганов (61 килограмм) ва М. Матжонов (71 килограмм) бронза медалига лойиқ кўрилди.

Воронежда ўтказилган ўқ отиш мусобақаларида пахтакорчилар 7 та совринни қўлга киритишди. Шахматчиларимиз тўртинчи ўринни эгаллашди.

Турнир давомида кўпгина камчиликлар ҳам кўзга яққол ташланди. Кўпгина спорт турларидаги беллашувларда вакилларимиз муваффақиятга эришолмадилар. Классик ва эркин курашчиларимиз, шашкачилар ва велосипедчилар бу мусобақага жуда бўш тайёрланишгани кўриниб қолди. Масалан, классик курашчилар бор-йўғи 25 очко тўплаб, сўнгги ўринни, эркин курашчилар эса охиргидан олдинги ўринни эгалладилар. Байдарка ва каноэда эшкак эшувчиларнинг натижаси ҳам қувонарли эмас. Футболчиларимиз эса кучли олтиликка кирган бўлишларига қарамай, финал матчларида муваффақиятсиз қатнашиб, биронта ҳам очко ололмадилар.

Муваффақиятсизликларнинг асосий сабабларини излаш ишимизга фойда келтиради. Масалан, курашчиларимизга биринчидан, ғоявий чиниқиш, абжирлик ва мағрурлик етишмади. Иккинчидан, «Пахтакор» область советларининг тренерлари ўз ишларига совуққонлик билан қараб, спортнинг мазкур турларини ривожлантиришга муносиб эътибор бермадилар. Республикамиз қишлоқларида иқтидорли, талантли ёшлар анчагина. Лекин тренерларимиз уларни қидирмаяптилар, ёшлар билан қониқарли ишламаяптилар.

Яна бир масала. Спортнинг қайси тури бўйича билимдон, ишбилармон мутахассислар шуғулланаётган бўлса, қайси областдан кўпроқ вакил қатнашаётган бўлса, ўша команда ғалабага эришяпти. Оғир атлетикачиларимиз буни исботлашди. Масалан, 15 ёшли штангачи С. Казадоев Валерий Лимарев тренерлигидаги секцияда тарбияланган. Бу ерда ўнлаб умидли ўсмирлар ўз маҳоратларини оширмоқдалар. Олтиариқда эса оғир атлетиканинг чинакам жонкуяри Герман Писарев иш олиб бораётир. У қишлоқ спорт ўйинларининг чемпиони Аркадий Писаревнинг отаси ва тренеридир.

Худди шу тренерларнинг шогирдлари «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти командасининг асосини ташкил этди.

Қишлоқ спорт ўйинларида расмий умумкоманда ҳисоби қайд этилгани йўқ. Лекин шунга қарамай, иттифоқдош республикалар қишлоқ спорт жамиятларининг натижаси солиштирилиб, чуқур анализ қилиняпти. Булар «Пахтакор» жамияти ходимларининг келгусидаги режалари ва мақсадларини белгилашда муҳим роль ўйнаши табиий. Зеро, асосий вазифа ўзгармайди. Қишлоқда спортни оммавийлаштириш вазифаси қанча тез бажарилса, спортчиларимиз мамлакат, жаҳон биринчиликларида шунча кўп муваффақиятларга эришаверадилар.

А. ПРИВАЛОВ.

БЕЛЛАШУВЛАР, ТЎПЛАР, ОЧКОЛАР

ШАХМАТ. Москвадаги П. И. Чайковский номидаги концерт залида жаҳон чемпиони А. Карпов ва тож даъвогари Г. Каспаров ўртасидаги матч давом эттирилмоқда. Кеча рақиблар ўртасида учинчи партия ўйналди. Ҳисоб ҳозирча Г. Каспаров фойдасига 1,5:0,5 бўлиб турибди.

ЧИМ ХОККЕЙ. Аёллар командалари ўртасида мамлакат чемпионати саралаш мусобақалари якунланди. Ўтган йилги бронза медали совриндори «Политотдел» командаси хоккейчи қизлари бу сафар ҳам кучли олтиликка кирдилар. Улар «Колос», СКИФ, «Таурас», «Спартак» (Москва области), «Связист» (Боку) командалари билан биргаликда чемпионат совринлари учун беллашувларни давом эттирадилар. Андижоннинг «Андижанка» командаси қизлари эса бу йилги чемпионатда муваффақиятсиз қатнашишяпти. Улар 7—12 ўринлар учун беллашувларни давом эттиришади.

Польшанинг Сосновец шаҳрида социалистик мамлакатларнинг ёш хоккейчи қизлари ўртасида «Дружба» халқаро турнири ниҳоясига етди. Бунда совет спортчилари ғолиб чиқишди. Хоккейчи қизларимиз ГДР (3:1), Чехословакия (2:0) командаларини мағлубиятга учратишди. Майдон эгалари билан бўлган ўйинда эса дуранг натижага эришишди (2:2).

ФУТБОЛ. Мамлакат чемпионати иккинчи лига еттинчи зона коллективлари ўртасида футбол марафони марра томон яқинлашмоқда. Командалар бор-йўғи 8—10 тадан матч ўтказишади. Биринчилик тугашига 10 тур қолганда яқин таъқибчиси «Нефтяник»ни 10 очкога ортда қолдираётган Халқободнинг «Соҳибкор» командаси ягона пешқадам бўлиб турибди. Шуниси диққатга сазоворки, халқободликлар 23 учрашувнинг 20 тасида ғолиб чиқиб, уч учрашувни дуранг билан якунладилар.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

ДАЛАДА САВДО

Янгийўл район матлубот жамияти пахтакорларга савдо хизматини яхшилаш борасида талайгина ишларни амалга оширмоқда.

Дала шийпонларининг 52 тасида сотувчисиз дўконлар ишлаб турибди. Саккизта кўчма дўкон махсус график ва маршрут бўйича пахтакорларнинг ишлаётган жойларига бориб савдо қилмоқда. Ундан кишилар кундалик эҳтиёжлари учун саноат моллари, озиқ-овқат маҳсулотлари ва ҳар хил бадиий китобларни харид қилишлари мумкин.

Кўчма дўконларда буюртмалар қабул қилиш ва уни ижро этишга алоҳида эътибор берилади. Сўровлар икки-уч кун мобайнида бажарилмоқда. Харид қилинган мебель, кир ювиш машиналари, телевизор ва холодильникларни харидорнинг уйига элтиб бериш йўлга қўйилган.

Ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши кескин кураш давом этаётган шу кунларда районда алкоголсиз ичимликлар, жумладан, мевалардан тайёрланган шарбатларни истеъмолга чиқариш кўпайтирилди. Ўрик, олхўри, шафтоли, узум, олма шарбатлари сотиш деярли икки баравар, лимонад, морс, квас каби чанқовбосди ичимликлар, музқаймоқларни тайёрлаш икки ҳисса кўпайди. Район савдо тармоқларида саккиз ой ичида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 642 минг сўмлик кўп савдо қилинди.

Лекин айрим пайтларда аҳолининг баъзи камёб саноат молларига бўлган эҳтиёжи қондирилмаётир. Чит, сочиқ, астарлик газламалар шулар жумласидандир.

Д. ҚИРҒИЗБОЕВ.

ОБ-ҲАВО

Синоптикларнинг хабар қилишича, шу кеча-кундузда Ўзбекистонда ҳаво булутсиз бўлади. Шарқдан секундига 1—5 метр тезликда шамол эсиб туради. Кечаси 9—14, баъзи жойларда 16—18, кундузи 27—32, жанубда 35 даражагача иссиқ бўлади.

Тошкентда кечаси 12—14, кундузи 29—31 даража иссиқ бўлади. (ЎзТАГ).

РЕКЛАМА ❁ ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги
Ф. ЭНГЕЛЬС НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
1985-1986 ўқув йили учун кечки тайёрлов бўлимига

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига ўрта маълумотли илғор ишчилар, пионер вожатийлар ва ҳарбий хизматни ўтаб бўлганлар, завод, фабрика, фирма, алоқа, қурилиш ташкилотлари, мактаблар ва ҳарбий қисмлар қўмондонлигининг йўлланмаси бўлган ёшлар қабул қилинади.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар йўлланма берган ташкилотда камида бир йил узлуксиз меҳнат қилган бўлишлари керак.

ИНСТИТУТНИНГ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА КИРУВЧИЛАР БИЛАН ЧЕТ ТИЛИ ВА СССР ТАРИХИ ФАНЛАРИДАН СУҲБАТ ЎТКАЗИЛАДИ ВА ШУ СУҲБАТНИНГ НАТИЖАЛАРИГА ҚАРАБ ИНГЛИЗ, НЕМИС, ФРАНЦУЗ ТИЛЛАРИ ФАКУЛЬТЕТЛАРИГА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Тайёрлов бўлимини муваффақиятли тугатганлар Тошкент давлат чет тиллар педагогика институтининг (кундузги, кечки, сиртқи) 1 курсига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Тайёрлов бўлимига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: институт ректори номига ариза, кўрсатилган намуна бўйича иш жойидан (ҳарбий қисмдан) йўлланма, ўрта маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси), иш жойидан (ҳарбий қисмдан) характеристика, ташкилот раҳбари томонидан тасдиқланган меҳнат дафтарчасининг кўчирмаси, 086/У формадаги медицина справкаси, 8 дона фотосурат (3х4 см. ҳажмда).

АРИЗАЛАР 20 СЕНТЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Суҳбат 21 сентябрдан 26 сентябргача давом этади. Ўқиш муддати — 10 ой.

МАШҒУЛОТЛАР 1 ОКТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўрта мактабнинг кундузги бўлимини 1985 йилда тугатганлар меҳнат стажи бўлса ҳам, тайёрлов бўлимларига қабул қилинмайдилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Сапёрная кўчаси, 2-уй. Тайёрлов бўлимининг қабул комиссияси.

30-ТЕМИР ЙЎЛЧИЛАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1985—1986 ўқув йили учун қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

УЗОҚ МАНЗИЛЛАРГА ҚАТНАЙДИГАН ПАССАЖИР ПОЕЗДЛАРИ ВАГОНЛАРИНИНГ ПРОВОДНИГИ. Ўқиш муддати 10 ой. Ҳар ойда 30 сўмдан стипендия берилади. 17 ярим ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади;

РЕФРИЖЕРАТОРЛИ ПОЕЗДЛАРНИНГ МЕХАНИГИ ВА ТЕПЛОВОЗ МАШИНИСТИ. Ўқиш муддати бир ярим йил. Ҳар ойда 30 сўмдан стипендия берилади. Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтганларга 72 сўмдан стипендия берилади. 17 ярим ва ундан катта ёшдаги ўрта маълумотли йигитлар қабул қилинади;

ТЕПЛОВОЗ МАШИНИСТИ ЁРДАМЧИСИ. Ўқиш муддати 10 ой, ҳар ойда 30 сўмдан стипендия берилади. Ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 проценти тўланади. 17 ярим ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртини тугатганларга диплом берилади. Билим юртини имтиёзли диплом билан битирганлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларига имтиёзли равишда қабул қилинадилар.

Билим юртини битирганлар темир йўл транспорти ходимлари учун белгиланган ҳамма имтиёзлардан фойдаланадилар, жумладан Совет Иттифоқининг хоҳлаган ерига бориш учун бепул темир йўл билети берилади.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари шарт: директор номига ёзилган ариза, таржимаи ҳоли, характеристика, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (ёки паспорт), ҳарбий билет, турар жойидан справка, 3Х4 см. ҳажмдаги 8 дона фотосурат.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 9 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Ленин райони, Червяков кўчаси, 12-уй (1,5, 26-трамвайлар, 106-автобуснинг «Фоменко кўчаси» бекати). Телефон 91-14-07.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги
КАРДИОЛОГИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
лабораториялар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

катта илмий ходимлар: юрак ишемик касаллигининг кўп факторли профилактикаси, биохимия, юрак ишемик касаллиги лабораторияси КИАП группаси;

кичик илмий ходимлар: юрак ишемик касаллигининг кўп факторли профилактикаси (2), юрак ишемик касаллиги, юрак ишемик касаллиги лабораторияси КИАП группаси (2), артериал гипертония, биохимия.

Конкурс муддати — 1 октябргача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700109, Тошкент шаҳри, Форобий кўчаси, 2-уй.

●

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ ЗАЛИДА
СССР Биринчилиги учун

ХОККЕЙ

12, 13 сентябрь соат 18.00 да — «БИНОКОР» (Тошкент) — «АВТОМОБИЛИСТ» (Қарағанда).

27 сентябрь соат 18.00 да, **28 сентябрь** соат 17.00 да— «БИНОКОР» (Тошкент) — «СИБИРЬ» (Новосибирск).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 11/IX да **Икки дил достони**, 12/IX да **Оловли фаришта.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—11/IX да **Куёв** (премьера), 12/IX да **Куёв.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 11/IX да **Кумуш шаҳар маликаси**, 12/IX да **Лайли ва Мажнун.**

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тил ва адабиёт институти коллективи Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, филология фанлари доктори, профессор **Фаттоҳ Абдуллаевич АБДУЛЛАЕВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент халқ хўжалиги институти ректорати, партия комитети ҳамда қишлоқ хўжалик иқтисоди факультети коллективи факультет декани, доцент А. Абдуганиевга онаси **Ойимчахон ЙЎЛДОШЕВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

11 СЕНТЯБРЬ, ЧОРШАНБА

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.40 — Шахмат бўйича жаҳон чемпионати. 9.55 — Мультфильм. 10.10 — Саёҳатчилар клуби. 11.10 — «Биздан юқорида — шаҳар». Телевизон бадиий фильм. 2-серия. 12.35 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Концерт. 16.30 — Ҳозирги замон саҳнасида Улуғ Ватан уруши мавзуи. 17.50 — «...16 ёшгача ва ундан катталар». 18.35 — Баскетбол бўйича Европа чемпионати. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Телефильм. 20.00 — «Биздан юқорида — шаҳар». Телевизион бадиий фильм. 3-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — Шахмат бўйича жаҳон чемпионати. 22.20 — Концерт. 23.20 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.15 — Телефильм. 9.35 — «Тасвирий санъат». 10.35 ва 13.40 — Немис тили. 11.05 — Астрономия. 11.35 ва 12.40 — Умумий биология. 12.05 — Онамларнинг мактаби. 13.10 — Тарих. 4-синф. 14.10 — «Ўсмирликнинг илк тонги». Телевизон бадиий фильм. 2-серия. 15.15 — Болтиқ ветеранларининг оилалари билан учрашув. 15.55 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — «Музикали киоск». 19.20 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Цирк программаси. 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 — Телефильм. 21.20 — Катталар учун мультфильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Жар ёқасида». Бадиий фильм. 22.50 — Хоккей: Халқаро учрашув. ЧССР — СССР командалари. 2, 3 давралар.

ТОШКЕНТ-I. 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.05 — Телефильм. 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Фильм-концерт. 10.30 — Рус адабиёти. 18.15 — Янгиликлар. 18.30 — «Тенгдошларинг ижоди». 19.05 — КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олайлик. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Бугун оламда нима гап?» 20.00 — «Бир асар тарихи». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 —«Хоразм область шолипояларида». 22.25 — «Қизил палатка». Бадиий фильм. 1-серия.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.00 — Москва-II. 18.10 — «Вақт кутиб турмайди». Телевизион бадиий фильм. 1-серия. 19.25 — «Ёшлик». 19.55 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — Телефильм. 20.50 — Эстетика асослари. 21.30 — Москва II.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Сиз бизга мактуб йўллабсиз». 9.30 — «Совет Ўзбекистони»: одамлар, ишлар ва режалар». 10.15 — Эстрада миниатюралари. 11.15 —«Юность». 12.10 — «Узбекистан индустриальний». 13.00 — «Чорвадор». 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Қаҳрамон пионерлар». 16.00 — «Қизил, сариқ, яшил». — 17.00 — Ўқувчилар учун эшиттириш. 18.15 — Коммунистлар ҳақида ҳикоялар. 18.30 — «Тошкентнинг олтин кузи». 19.25 — «Дилбарим». Вокал сюита. 19.40 — Миллионлар ленинча университети. 20.50 — «Барҳаёт шеърият». 21.10 — Концерт. 22.30 — Халқ куйлари. 23.30 — «Тинглаб, дам оламиз».

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
Редакция адреси: 700047, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53 16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 06005. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. ИНДЕКС 64583. А. — 208. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12